ÑAPA

Weekendbijlage
van dagblad Amigoe

zaterdag 23 november 2013

INTERVIEW
Leven volgens de natuurwetten 5

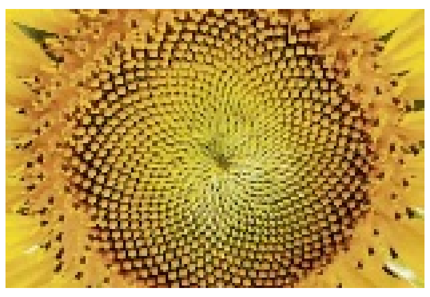

CULTUUR
'Heel inspirerend eiland met eigen identiteit' 6

IN BEDRIJF
Curaçao spin in het economische web 11

'Pakjesboot' onderweg naar Curaçao

'Als maar één mens een hand naar je uitsteekt'

Een grote container is onderweg naar Curaçao met daarin een overvloed aan speelgoed en chocoladeletters. Bedoeld voor de allerarmste kinderen op twee scholen van Curaçao, om ook hen de twinkeling in de ogen te bezorgen bij het grote kinderfeest van Sinterklaas, zegt de Curaçaose Ruth Groenewoud van de Stichting Miss IQ, een stichting die zich vanuit Nederland inzet voor de nood van kinderen in het Koninkrijk. "Het feit dat die schrijnende armoede onder ons bestaat, is een schande op zich."

Ruth Groenewoud en Nacima Qnioun van de Stichting Miss IQ en van van het Comité van aanbeveling Eugènie Herlaar.

De spullen voor de scholen staan klaar om verscheept te worden.

Tekst en foto's: Mineke de Vries

"Weinig mensen weten in wat voor omstandigheden sommige kinderen op Curaçao opgroeien, schrijnende situaties die niet onderdoen voor ontwikkelingslanden. We moeten ons schamen dat een deel van ons Koninkrijk er zo aan toe is en alle symptomen van een ontwikkelingsland heeft", aldus Ruth Groenewoud, oprichtster van Stichting Miss IQ. Als gemeenschap mag je deze kinderen niet vergeten, het is een maatschappelijk probleem waarvoor te weinig aandacht is. "Iedereen weet tegenwoordig dat een goede basis essentieel is voor de toekomst van een kind. Hoe kan deze situatie op Curaçao nog voorkomen?" Kinderen die zonder eten in kapotte kleding naar school gaan, een school waar amper meubels zijn, geen lesmateriaal, geen speelgoed. Het gebeurt gewoon om de hoek. Groenewoud trekt zich het lot van deze kinderen aan. Ze sprak op Curaçao met het hoofd van de koepel van basisscholen op Scharloo en ontfermde zich over twee scholen uit de lijst van maar liefst 28 armlastige scholen, het Dodo Palm College in Seru Fortuna en Skol Angela Jessurun in Montaña. Deze scholen bieden opvang aan de minderbedeelde kinderen in de meest arme wijken, veelal kinderen van jonge, onopgeleide moeders, die zonder man met hun kinderen proberen te overleven. Op het terrein van de scholen - waar kinderen spelen onder de hitte van de zinkplaten overkapping - lopen zieke honden en katten rond. "We weten dat er van de 28 scholen op de lijst nog 26 overblijven, maar je moet ergens beginnen en elk kind dat je een stukje verder kunt helpen in zijn toekomst is er één."

Volle container

Door de stichting wordt geen geld ingezameld, uitsluitend spullen. "Zo hebben we meer zekerheid dat het op de goede plek terecht komt." De afgelopen maanden is veel opgehaald met allerlei acties. "Dat valt nog lang niet altijd mee", vertelt Nacima Qnioun, vice-voorzitter van de stichting, "We stuiten soms op vervelende reacties: sponsors die een tegenprestatie eisen van de school of bekende Antillianen die we vragen voor hulp, maar die geld willen voor hun betrokkenheid." Toch, vele particulieren, organisaties, sponsors en scholen uit de omgeving van Alkmaar stonden speelgoed en materialen af om de decembermaand ook voor noodlijdende kinderen tot een feest te maken. Schaartjes, gekleurd papier, kinderstoeltjes, spellen, T-shirts, buitenspeelgoed, pennen, knuffels, boekjes, kleding en snoepgoed zitten in de zeven meter lange container. Qnioun: "Dit alles is in nauw overleg met de directrices van beide scholen gebeurd. Zo is ook al afgesproken dat volgend jaar geholpen zal worden met het verven van de scholen." Het ministerie van Sociale ontwikkeling, Arbeid en Welzijn op Curaçao, die de inventarislijst van de container eind oktober heeft ontvangen, ondersteunt het initiatief en heeft toegezegd de kosten van verscheping en inklaring op zich te nemen. Omdat de reactie wat langer uitbleef, is het nog spannend of alles op tijd zal arriveren.

In 2011 begon de nu 58-jarige Groenewoud - geboren en getogen op Curaçao - de stichting. Het duurde daarna nog jaren voordat ze in staat was haar achterliggende motivatie te vertellen. En nog kost het haar moeite de woorden uit te spreken. "Als twaalfjarig meisje ben ik op Curaçao verkracht, wat een niet te beschrijven invloed op mijn leven heeft gehad." Ze werd verstoten door haar familie; zelfs nichtjes mochten niet meer met haar spelen. "Een meisje van twaalf is nog zo jong, zeker in die jaren. Ik benijd de meisjes van nu die in elk geval via allerlei kanalen informatie kunnen inwinnen. Toen had je geen mogelijkheid ergens aan te kloppen, bovendien werd je bestempeld als dader. Het was vreselijk hoe alleen ik was, alleen naar artsen moest. Ik kwam volledig in een isolement." Wat het meeste pijn deed aldus Groenewoud, was het feit dat er overal over je gepraat wordt maar niemand praat met je. Mensen maken hun eigen verhaal maar niemand vraagt jouw verhaal, jouw beleving. Toen ze twintig was ontmoette ze haar huidige Nederlandse man die bij Shell werkte. Hij betaalde haar ticket zodat zij mee kon naar Nederland. "Nederland was een vluchtoord waar ik opnieuw kon beginnen zonder dat iemand me kende. Maar de pijn blijft in je zitten en het duurde tot mijn 47e tot ik hulp zocht. Toen kwam alles eruit." Het luisterend oor, de erkenning blijkt zó nodig. Haar gezin stond altijd achter haar en met haar zoons is ze teruggeweest naar Curaçao, wat haar veel moeite kostte. Bij haar familie was ze nog steeds niet welkom, waarna ze zich voor altijd van hen distantieerde. "Maar door mijn man heb ik ervaren dat er maar één iemand voor je hoeft op te staan en je leven verandert."

Alleenstaande moeders

Dat is Ruth Groenewouds drive: "Dat ik diegene mag zijn die hun leven verandert." Ze wil vermijden dat kinderen in zo'n situatie belanden, want juist door armoede en het gebrek aan een basis hebben deze meisjes een zoveel grotere kans om in situaties als deze terecht te komen, met alle gevolgen van dien. Eugènie Herlaar, ook Curaçaose en betrokken bij de stichting, bevestigt dit. "Meisjes zonder opleiding vervallen snel in een patroon om tienermoeder te worden. Bij meisjes die in Nederland hebben gestudeerd en terugkomen zie je steeds vaker dat ze helemaal geen man willen, om niet de kans te lopen als alleenstaande moeder achter te blijven. Opvallend is dat moeders het patroon in stand houden dat zonen bij haar in de buurt blijven en meisjes moeten trouwen." Nacima Qnioun, die Marokkaanse is van oorsprong, ziet een opvallende gelijkenis van dit patroon in haar cultuur. "Ik zag in Marokko vergelijkbare dingen en wil de spiraal doorbreken. We moeten de meisjes die tot de risicogroepen behoren beschermen. Kinderen zijn altijd de dupe van de volwassenen. En als ik maar één kind kan helpen, geeft mij dat al voldoening." Na haar studie HRM kon ze niet direct een baan vinden en schreef zich in voor vrijwilligerswerk en kwam zodoende gedurende drie maanden bij Groenewoud terecht. Al na het eerste project wist ze: ik ga hier niet meer weg. "We zijn erg ambitieus begonnen maar zijn ook vaak teleurgesteld. Je verwacht dat iedereen zich hiervoor wil inzetten, maar dat is niet zo." Naast dit werk heeft ze haar eigen bedrijf waarin ze mensen coacht om 'andersom' te gaan denken. "Vanuit mijn eigen ervaring weet ik dat je de wereld aankunt, als je een goed gezin hebt. Dat gun ik iedereen."

Tienermoeders in Nederland

Stichting Miss IQ ontfermt zich behalve over de kinderen van het Dodo Palm en Angela Jessurun ook over tienermoeders in Nederland. In beide projecten, de basisscholen en het tienermoederproject draait alles om de zorg voor kansarme kinderen. Want ook tienermoeders zijn kinderen, die zelf kinderen krijgen. "We willen deze jonge moeders uit het isolement halen waarin zij al snel terechtkomen; ze distantiëren zich van alles, uit schaamte, uit onwetendheid, ze maken weinig contact meer en missen het leven, de leuke dingen van hun leeftijdsgenoten." De stichting organiseerde hiervoor de Tienermoederdag en het project Haal ze uit hun isolement, beide grote successen. Dit jaar wordt voor deze kinderen met hun kinderen een sinterklaasfeest georganiseerd in een buurthuis; de ingezamelde spullen zijn zodoende verdeeld over Curaçao en Nederland.

Miss IQ-verkiezing

De naam Miss IQ blijkt soms wat verwarring op te roepen, juist omdat de stichting aftrapte met een uniek evenement, de Miss IQ-verkiezing. Miss heeft te maken met het feit dat de stichting door vrouwen is opgericht maar ook vanuit het achterliggende idee dat vrouwen een zendertje hebben voor kinderen en van daaruit betrokken zijn op hun welzijn. IQ staat voor de vrouwen die willen nadenken over de bewustwording van kinderarmoede in de wereld.

In dat eerste jaar was een grootscheepse Miss-verkiezing opgezet die zeer succesvol bleek. Landelijk konden meisjes zich hiervoor inschrijven. Na vier selectiedagen presenteerden de overgebleven vijftien kandidaten zich voor een jury die hen beoordeelde op vier criteria: hart hebben voor kinderen, goede doelen ondersteunen, kinderarmoede kennen en maatschappelijk betrokken zijn. De winnares werd verkozen tot ambassadeur van de stichting. Haar rol is om aanwezig te zijn op evenementen en mee te gaan naar Curaçao om daar te helpen de situatie te veranderen: op de scholen aan de slag gaan, contact houden, verslagen maken, lesgeven.

Qnioun: "De opzet was zeer geslaagd. Er waren veel mensen bij betrokken, raadsleden, burgemeesters, lokale bedrijven en ieder droeg in natura bij aan de prijzen, bijvoorbeeld kortingsbonnen, schoonheidsbonnen. Het is jammer dat tijd en geld ontbreken om het dit jaar opnieuw te organiseren en dus ook elk jaar een nieuwe ambassadeur te kiezen."

Comité van aanbeveling

Stichting Miss IQ wist een aantal gerenommeerde ambassadeurs aan zich te binden, mensen die hun sporen in de maatschappij hebben verdiend in politiek, media, het gevangeniswezen, mensen die zich bewust zijn van het feit dat elk kind een goede basis verdient in opvoeding en educatie om een plekje in de wereld te veroveren. Oftewel gelijke kansen voor iedereen. Ook draagt een comité van aanbeveling de stichting een warm hart toe, hierin hebben onder anderen drie burgemeesters zitting en de commissaris van de koning Noord-Holland.

Eén van de leden van dit comité is Eugènie Herlaar. De op Curaçao geboren Herlaar was als eerste vrouwelijke nieuwslezeres en verslaggever bij het NOS-journaal één van de 'doorbraakvrouwen' in de jaren zestig. "Ik heb als geen ander ervaren hoe belangrijk het is om onderwijs te mogen volgen en kansen te krijgen. Daaraan heb ik mijn carrière te danken." Haar loopbaan liep via Shell naar de grammofoonplatenindustrie van Philips wat haar in 1963 naar de Wereldomroep bracht. Na haar werk bij de NOS kwam ze bij vele omroepen terecht, schoolde zich om tot logopediste, kwam terecht in de communicatie en geeft momenteel lezingen en is reisbegeleider naar de Antillen.

"Via het Vriendengenootschap Nederlandse Antillen kwam ik in contact met het Dodo Palm College en zo was de link naar Ruth snel gelegd." Ze groeide op bij Nederlandse ouders, maar haar biologische vader is een Antilliaanse man met wie haar moeder een relatie had toen haar ouders tijdelijk uit elkaar waren. "Mijn Nederlandse vader nam mij met liefde op en toen ze het mij op mijn achttiende vertelden, hield ik alleen nog maar meer van hem. Die basis was allesbepalend. Maar mijn Antilliaanse achtergrond behoeft dus altijd wel een nadere uitleg", zegt de 74-jarige Herlaar lachend.

Eugènie Herlaar, Nacime Qnioun en Ruth Groenewoud en vele anderen die zich achter de stichting schaarden, vechten voor de arme en daardoor kansarme kinderen in ons Koninkrijk. Ze houden zich verre van enige politieke discussie en kijken uitsluitend naar het kind. "We willen deze kinderen die in armoede opgroeien ervoor behoeden dat zij terecht komen in criminaliteit of anderszins aan de rand van de maatschappij belanden. We willen ze structureel professionele educatie aanbieden." Maar behalve deze doelen is het op de heel korte termijn te hopen dat de kinderen op Curaçao kunnen genieten van de inhoud van de 'pakjesboot' van Stichting Miss IQ die naar hen onderweg is.

ÑAPA 2013
Nr. 45

INHOUD

'Als maar één mens een hand naar je uitsteekt' 1
Koninklijk bezoek 2
'Me I am the white boss' 3
Gezondheid 4
Leven volgens de natuurwetten 5
Cultuur 6
'Heel inspirerend eiland met eigen identiteit' 7
Varia
Puzzels 8
Eten & drinken 9
Business
Columns 10
Curaçao spin in het economische web 11
Business
Rubrieken 12

Colofon

BLADMANAGER
Linda van Eekeres

EINDREDACTEUR
Hans Vaders

ADVERTENTIES
Marloes Tak

VORMGEVING
Wendela Ataliede
Linda van Eekeres
Sarah Kuiper
Oscar Vanegas

Aan deze Ñapa werkten mee:
Oetie Basilio
Marja Berk
Evert Bongers
Marius Bremmer
Monique Casimiri
Verele Ghering
Klaas de Groot
Hans de Haan
Erik van Kampen
Brede Kristensen
Shakti-Aroena Lakhi
Judice Ledeboer
Suhendra Leon
Roxanne Martha
Islelly Pikerie
Jan de Ruijter
Edsel Sambo
Victorine Stille
Marcel Truyens
Bertine Vermeer
May Voges
Mineke de Vries
Miriam de Windt
Ken Wong

Ñapa is een publicatie van:
Uitgeverij Amigoe NV
Scherpenheuvel z/n
Curaçao

Tips voor de redactie?
Bel 767-2000 (736-950 is tijdelijk buiten werking)
Email napa@amigoe.com

Adverteren?
Bel Marloes Tak
736-9050 / 516-7377
advertentienapa@amigoe.com

Uitgelicht

Koninklijk bezoek

Voor het eerst brachten koning Willem-Alexander en koningin Máxima na de kroning een bezoek aan de zes Caribische eilanden binnen het Koninkrijk. Veel volk kwam op de been om een glimp op te vangen van het nieuwe koningspaar. Alles verliep goed. Het enige incident dat plaatsvond, had betrekking op het paar zelf. Willem-Alexander duwde op Aruba een Argentijnse journalist weg die zijn microfoon te nadrukkelijk op Máxima richtte. Woensdagavond probeerde de journalist het weer, waarna hij werd opgepakt.

Foto's: Edsel Sambo, Ludo Nicolaas en Ariën Rasmijn

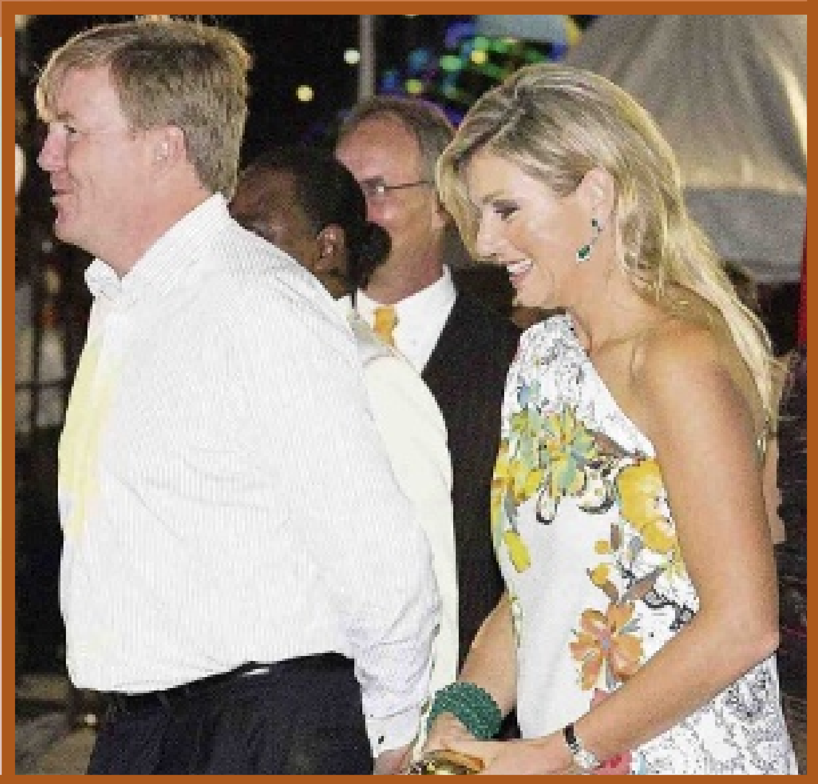

Foto van de week

Tijdens zijn jaarlijkse familiebezoek leest Bob ter Haar altijd de Amigoe en zaterdagbijlage Ñapa en loopt hij de hele dag rond met zijn fotocamera. Deze krab kwam hij tegen op het strand van Porto Marie.

Heeft u een mooie foto? Stuur hem dan naar napa@amigoe.com

Thuis

'Verlanglijstje'

Monique Casimiri

Verlanglijstje voor Sinterklaas:

- Schone stranden en schone mondi's.
- Gratis of goedkope stranden.
- Voor alle zwerfhonden een baasje dat van hem of haar houdt.
- Wegen zonder gaten erin.
- Gratis wijkputten zodat de tuinen mooi groen kunnen zijn.
- Geen monopolieposities meer van grote bedrijven, zodat eerlijke concurrentie mogelijk is.
- Een eenduidig antwoord op zovele vragen van het ambtenarenapparaat.
- Gratis schoolboeken voor iedereen aanhet begin van het schooljaar.
- Verplichte (gratis) zwemles voor alle kinderen op het eiland.
- Een fatsoenlijke basisverzekering die ook in het buitenland geldt, ongeacht leeftijd.
- Goedkoper eten, zodat iedereen het hele jaar door kan eten, en niet alleen met kerst.
- Gratis stroom voor de armsten, zodat ze het hele jaar door stroom hebben.
- Goedkopere tickets, zodat de overzeese families vaker bij elkaar kunnen komen.
- Politici die doen wat ze zeggen.
- Politici die zeggen wat ze gaan doen.
- Oh ja, en natuurlijk wereldvrede!

Toekomst unieke plantage veiliggesteld

Emilio Wilson: ‘Me I am the white boss’

Na jarenlang gesteggel was onlangs de kogel door de kerk: de overheid van St. Maarten kocht voor 17 dollar de ‘Emilio Wilson Estate’. Dit unieke natuurgebied wordt Nationaal Park. Jarenlang was het de plantage van de legendarische Emilio Wilson, afstammeling van voormalige slaven. Maar plantagehouders op St. Maarten waren toch blank? Onlangs kwam ik op de begraafplaats te Cul de Sac zijn grafsteen tegen, maar ook een fraai borstbeeld op de voormalige plantage. Wie was deze man die nu met een Nationaal Park geëerd wordt?

Grafsteen van Emilio Wilson op de begraafplaats te Cul de Sac.

Het borstbeeld van Emilio werd in 2006 onthuld, toen zijn plantage de bestemming kreeg als ‘Historical Park’.

Tekst en foto’s: Marius Bremmer

Hij was groot en donker, charmant, met pretlichtjes in de ogen. Vanwege een tandenloze mond was zijn Caribisch Engels maar moeilijk te verstaan. Hij vertelde altijd trots deze prachtige anekdote: “Ik stond vaak aan de hoofdweg, aan het begin van de oprijlaan naar de plantage. Ik zag dan volk van vooral arme Engelse eilanden uit de regio langslopen. Ze zochten werk, want op St. Maarten ging het beter. Men dacht dat ik de tuinman was en ze vroegen dan of ik de blanke baas in het grote huis wilde vragen of er ook werk voor hen was. ‘Hé boy, can you ask them white people in the big house if they gotta job fow us?’ Ik zei dan trots: ‘Me I am the white boss in the big house’.”

Schoon

De L.B. Scott Road is nu een drukke weg. Dagelijks rijden vele auto’s en schoolbussen langs het begin van de hobbelige oprijlaan, het begin van de plantage. Naast het lage, tot ruïne vervallen landhuis stond de uit keien opgetrokken suikerfabriek van ‘Plantage Industrie’. Hier had Emilio op bescheiden wijze zijn orkaanbestendig woonhuis. Airco was er niet, de deuren van zijn huis stonden altijd wijd open. Hij zat dan in zijn woonkeuken, naast een zuurstofcilinder vanwege longemfyseem. Alles stond volgepropt, de wanden behangen met ansichtkaarten, foto’s en portretten van de koninklijke familie. Het was er wel schoon. Proviand bewaarde Emilio in mandjes die aan het plafond hingen. Zo kon ongedierte er geen vat op krijgen. Naast zijn stoel stond een prullenbak die keurig voorzien was van een plastic binnenzakje. Ook lag er een woordenboek, een stapeltje zojuist opgevouwen wasgoed en een houten knuppel voor je-weet-maar-nooit.

Blanke grootvader

Hij vertelde dan zijn levensverhaal. “Ik ben Emilio Johan Wilson, geboren op 12 augustus 1911 in de Dominicaanse Republiek. Mijn moeder was Marie Victorine Wilson, Nederlands onderdaan van St. Maarten. Ze werkte in Santo Domingo als werkster bij gegoede families. Mijn vader heette John Netaniel Molineaux. Hij was Brits onderdaan van Tortola op de Britse Maagdeneilanden, een visser. Die Franse achternaam had hij te danken aan zijn grootvader, een blanke man uit Parijs.” Emilio wees dan naar zijn grijze kroeshaar en zei: “Kijk hier maar, dan zie je wel dat ik nog een beetje blank bloed heb.” Het werd dan even stil. “Ik heb mijn vader nooit gezien, niemand heeft me zelfs ooit een foto van hem kunnen laten zien.” Toen Emilio zeven jaar oud was stuurde zijn moeder hem naar St. Maarten. “Mijn grootmoeder en een tante hebben mij opgevoed. Ik heb mijn moeder pas weer ontmoet toen ik twintig was. Toen kwam ze terug uit New York, waar ze later in dienstbetrekking had gewerkt.”

Weduwe

De jonge Emilio bezocht de openbare Oranje School in Front Street, de hoofdstraat van het stadje Philipsburg. Gelegenheid voor vervolgonderwijs was er niet. “Ik leerde het vak van kleermaker in een tailorshop in de stad. Ik maakte vooral jassen, maar tijdens de economische crisis van de jaren dertig daalden de prijzen en de zaak werd gesloten.” Vervolgens werkte Wilson enige tijd in L.A. van Romondt Grocery, de plaatselijke kruidenier. Daarna trad hij in dienst als kassier bij handelsfirma Wathey. “Ik was gelukkig in die dagen”, klonk het dan. Wilson verrichtte als jongeman steeds vaker diensten voor de bovenlaag van de bevolking. Er begon een nieuwe fase in zijn leven als huisbediende bij de weduwe Eleonora van Romondt-Rodenhuis (1888), die een dochtertje en twee zoontjes had. Wilson typeerde haar als down to earth, zonder pretenties. Ze bezat verschillende plantages op St. Maarten, zoals Saunders, St. Peter’s, Reward, Industrie en Golden Rock. Huisbediende Emilio veroverde een bijzondere plaats in het hart van the lady. “Ik kookte, ik deed de was, ik paste op de kinderen. Ze zei eens tegen me: ‘Milio, je bent een mens met een hart van goud. Voordat ik sterf, zal ik iets voor je in orde maken’.”

Goud

Op een dag in 1944 besloot de weduwe het eiland te verlaten. Ze moet er haar redenen voor gehad hebben. “Ze hield uitverkoop van al haar bezittingen. De plantage - waar haar vader ooit 600 stuks vee had - bood ze te koop aan voor 35.500 gulden. Het waren vierhonderd hectare land en de helft van ‘Sentry Hill’, een van de hoogste heuvels van het eiland.” De belofte om voor haar sterven ‘iets’ voor Milio te regelen vervulde ze door voor hem de prijs met tienduizend gulden te laten zakken. Niemand in die jaren hield het voor mogelijk dat een lokale jongen, een negerbediende, dat zou kunnen betalen. Emilio glunderde als hij het vertelde. “Wat niemand wist, was dat ik had belegd in goud en juwelen. Ik verkocht daarnaast alles wat ik bezat: al mijn meubilair, mijn servies, mijn huisraad. Ik had er alles voor over om deze plantage in bezit te krijgen.” Hij keek voldaan. “The lady heeft me goed geholpen, 400 hectare en een halve berg! Het was een goede vrouw.” De weduwe Van Romondt-Rodenhuis overleed in 1960 in de Verenigde Staten.

Wilson kocht rundvee en ging melken. Zijn zuivel zette hij af bij scholen in de stad, zoals de Methodistenschool, maar ook aan het ziekenhuis en andere afnemers in de stad. “Ik verkocht schapen aan een slager in Front Street en sugar apples in Marigot. Ik verbouwde gras en had soms wel 16 man in dienst, naast twee tot drie dienstbodes.” De melk vervoerde hij per ezel, totdat de dieren te bang werden in het steeds drukker wordende autoverkeer. Hoewel Emilio zelf geen rijbewijs had, bezat hij op het hoogtepunt van zijn plantagewerk drie auto’s. Die werden dus door personeel gereden.

Achterdocht

Tot op het laatst beoefende hij zijn hobby’s. “Ik studeer graag in het grootwoordenboek der Engelse taal. Ik luister ook graag naar orgelmuziek op de radio. Prachtig, zoals bij de begrafenis van prinses Diana op het orgel werd gespeeld.”

Het was een religieus man. “Ik geloof in God. Veel mensen geloven in wetenschappers, ik geloof in de Schepper.” Kerkelijke functionarissen hadden het vaak op zijn grond gemunt. Van huis uit was hij protestants, methodist. Van de rooms-katholieke kerk moest hij niet veel hebben. “Ze gaven me het idee dat ik niet in de hemel zou komen als ik geen grond aan de kerk zou afstaan. Ik heb niet zoveel op met pastoors en priesters.”

Bij Emilio vatte steeds meer het idee post dat iedereen het op zijn grond had gemunt. Hij weigerde daarom ooit een koninklijke onderscheiding. “Die werd aangevraagd door mensen uit mijn omgeving, ook mensen uit de politiek. Ik heb Hare Majesteit de Koningin een lange brief geschreven en uitgelegd waarom ik heb gemeend voor de eremedaille te moeten bedanken. Ik sta nu vrij tegenover iedereen.” Als vrijgezel was Emilio begerenswaardig. “Als miljonair krijg je veel aandacht van vrouwen, maar ik heb zelf geleerd te koken en te wassen.”

Ook het feit dat hij geen kinderen had (“Ik weet zeker dat ik ze niet heb, ook al beweren boze tongen weleens anders”) hinderde hem niet. Emilio schatte in, dat hij wel meer dan tachtig keer peetvader was. “Iedereen hoopt natuurlijk op een deel van de erfenis!”

Tentenkamp

Wilson droeg de koninklijke familie een warm hart toe. “Vanaf de dag dat ik naar school ging hield ik van koningin Wilhelmina. Ik weet nog wel, ik was de enige in de stad die een groot feest organiseerde toen Beatrix werd geboren. Ik heb een Nederlandse driekleur en een oranje wimpel: zo vlag ik altijd.” Hij wees dan op een bordje aan de muur met de tekst ‘Het is Oranje en het blijft Oranje’.

Tijdens orkaan ‘Luís’ in 1995, de zwaarste sinds 1831, stelde Emilio zijn plantage beschikbaar voor een tentenkamp. Later kwam kroonprins Willem Alexander hem thuis groeten. Die zal wel opgekeken hebben van de inventaris: huisvlijt van lege pillenpotjes, lege closetrollen en allerhande andere wegwerpartikelen. Het waren kinderlijk kunstzinnige creaties, waarbij de symmetrie opvallend was. Met trots toonde hij zijn slaapkamer. “Dit grote, gietijzeren bed heeft mijn moeder nog meegenomen uit New York.”

Erna Diggs en Marna Weinstock bleken de erfgenamen van Emilio Wilson, die in 2001 overleed. Zij verkochten de plantage in 2008 voor 5 dollar aan voormalig Gevolmachtigde minister Henri Brookson en drie leden van de familie Paas. Hun plannen om het terrein te ontwikkelen en er tweehonderd huizen te bouwen liepen stuk: de overheid gaf de voormalige plantage een bestemming als monument. De regering van St. Maarten stond de laatste eigenaren toe om zes hectare grond voor zichzelf te houden en er huizen op te bouwen. “De rest is voor het volk van St. Maarten, zodat de historische en culturele waarden behouden blijven”, zei minister Marlin recent.

De Emilio Wilson Estate is opengesteld voor het publiek.

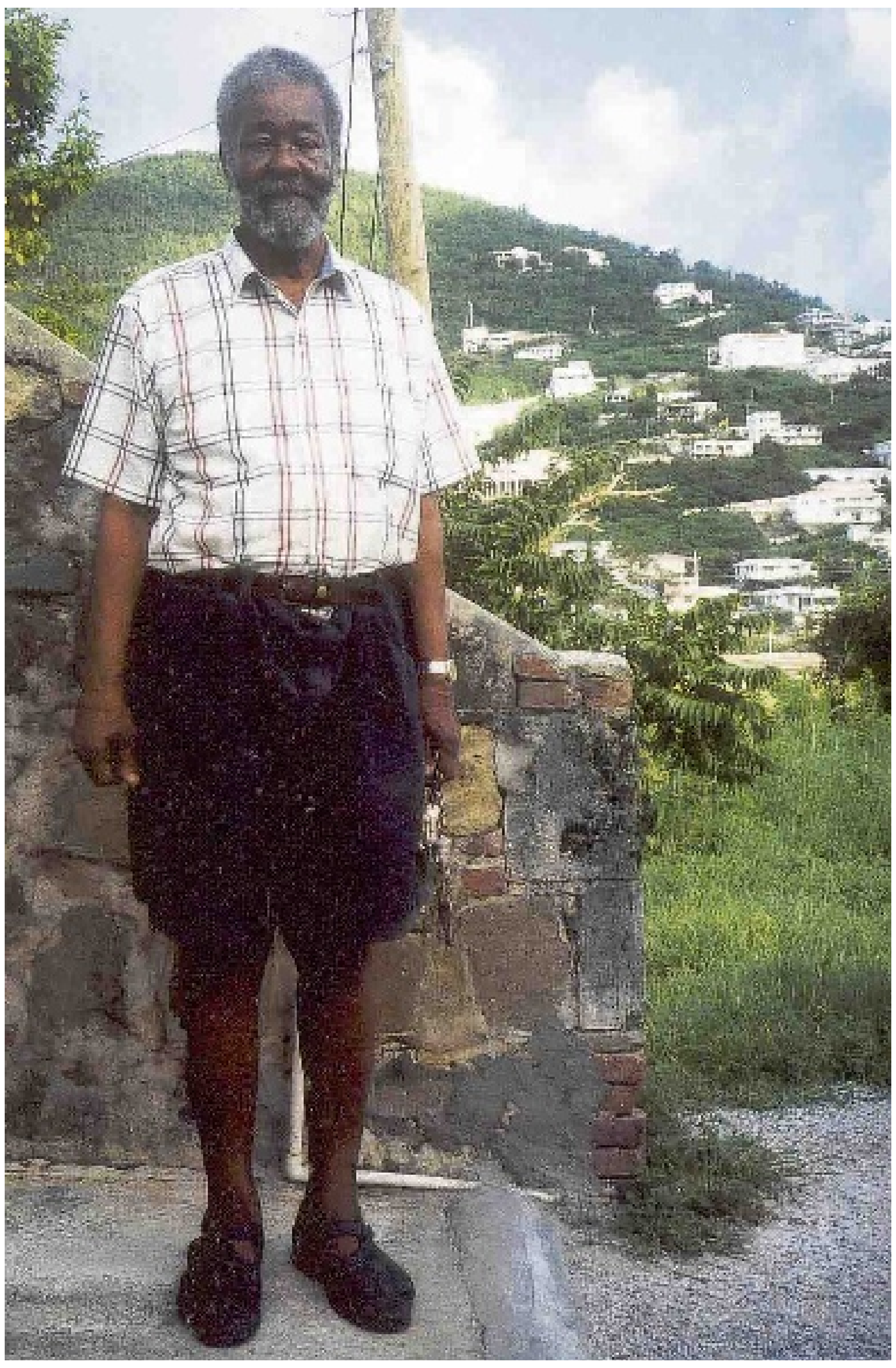

Emilio Wilson op zijn plantage, twee jaar voor zijn overlijden.

Medisch

De Body Mass Index hype

Er is geen formule die zo bekend en verankerd is in ons dagelijks bestaan als de Body Mass Index (BMI). Of het nu bij de huisarts is, op de sportschool, in het ziekenhuis of online, velen hebben weleens te maken gehad met deze berekening: het gewicht in kilogram gedeeld door de lengte in meters in het kwadraat. Het is nu de meest gebruikte maat om te beoordelen of iemand te zwaar is, om vervolgens het risico in te schatten op allerlei ziektes.

Tekst: Hans de Haan

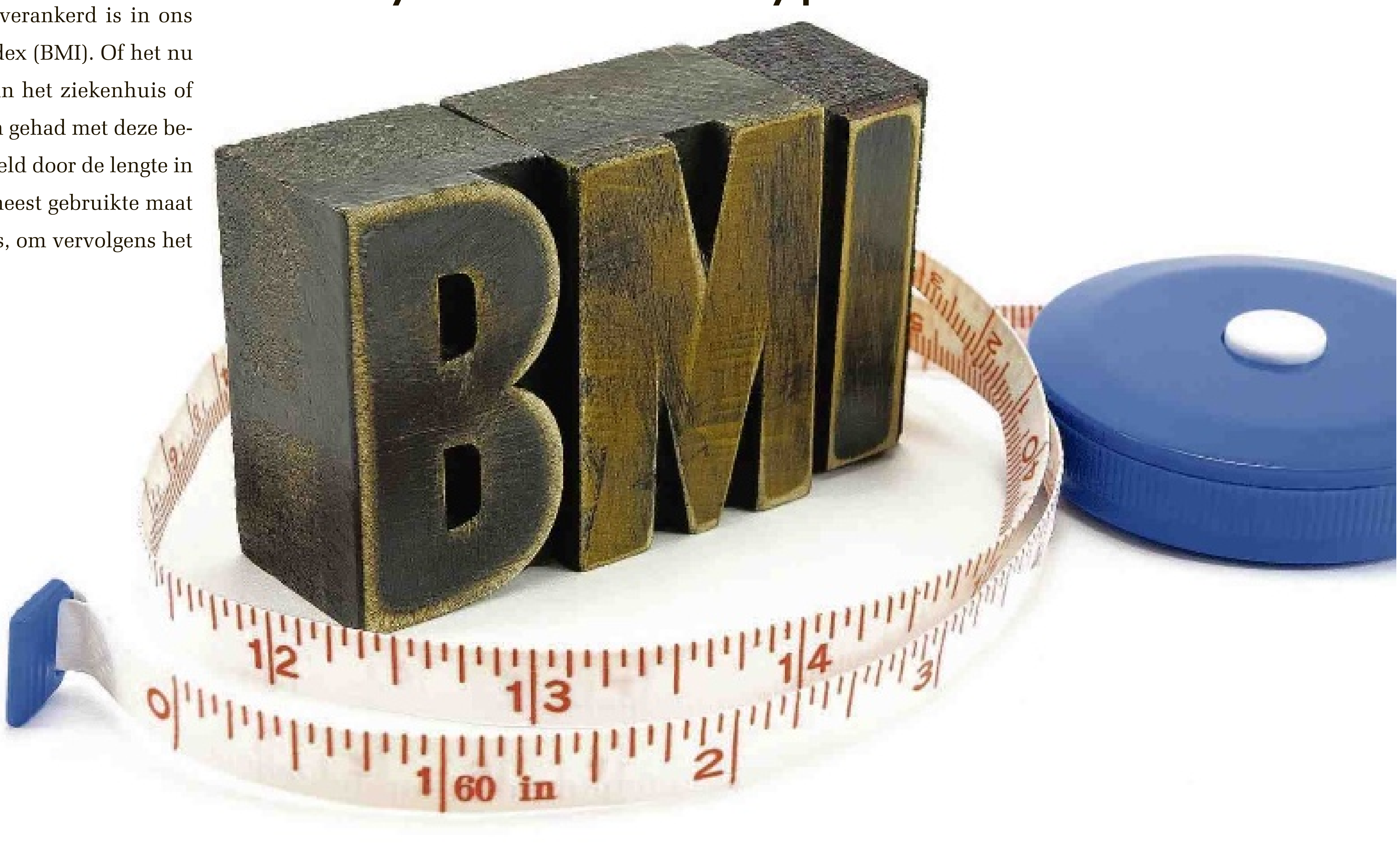

Het berekenen van de BMI (Body Mass Index) is op zijn retour en moet het afleggen tegen het meten van de taille-omvang volgens prof. Visseren. Ongeacht de lengte moet deze bij vrouwen minder zijn dan 80 centimeter en bij mannen minder dan 94 centimeter.

Adolphe Quetelet, een Belgische wiskundige, heeft deze formule al bijna 200 jaar geleden bedacht, vandaar de oorspronkelijke naam: Quetelet-index. In zijn tijd waren er geen rekenmachines en zocht hij naar een simpele berekening om het gemiddelde lichaamsgewicht van een bevolking vast te stellen. De BMI is zelfs door de WHO erkend als een standaard en het gebruik ervan is niet meer weg te denken. Onderzoekers en medici hebben wereldwijd allemaal ingestemd met deze formule en ook het grote publiek kan er mee aan de slag op websites en applicaties op de mobiele telefoons en tablets. Dat gaat supersnel en gemakkelijk: je vult je gewicht en lengte in en er rolt een getal uit dat in één klap duidelijk maakt hoe het met je gewicht gesteld is. De uitkomst is verdeeld in vier categorieën: een BMI lager dan 18,5 betekent ondergewicht, tussen de 18,5 en 25 zit je goed en tussen de 25 en 30 betekent overgewicht, maar is de BMI hoger dan 30, zit je fout, want dan heb je obesitas en ben je 'ziek'.

BMI in opspraak

Onder medische wetenschappers raakt de BMI geleidelijk uit de gratie. Het is namelijk veel te simpel - dus onjuist - om hiermee te beoordelen of mensen met een hoge waarde ervan, allerlei gezondheidsrisico's lopen. 'De BMI is zeker een goed bewezen en reproduceerbare maat voor overgewicht', zegt Frank Visseren, hoogleraar vasculaire geneeskunde aan de Universiteit van Utrecht. "Afgezien van enkele extremen, zoals bodybuilders die zwaar zijn door hun spieren, is een BMI boven de dertig een goede graadmeter dat je te veel vet hebt, dus een goede maat voor overgewicht, maar niet voor de gevolgen van dat gewicht." Medisch gezien gaat het niet om de totale hoeveelheid vet, maar om de wijze waarop dat vet over het lichaam is verdeeld. Juist die verdeling bepaalt de eventuele aanwezigheid van risico's voor de gezondheid.

Er hoeft geen meetlint aan te pas te komen om te zien dat deze vrouw buiten de gevarenzone valt, maar het is wel een goed voorbeeld van hoe je moet meten: op het smalste punt, boven de navel, met het meetlint horizontaal.

Waar blijft het vet?

De afzetting van vet vindt plaats in verschillende delen in het lichaam, waarbij de verdeling deels genetisch wordt bepaald. Men onderscheidt de volgende locaties van de vetdepots: onderhuids (subcutaan), in de spieren (intramusculair), rondom bepaalde organen, zoals de nieren en in de buikholte (visceraal of intra-abdominaal). Een overmaat aan visceraal vet is duidelijk zichtbaar als een uitstulping, vandaar de namen bierbuik of pot belly. Er worden in dit opzicht zelfs twee lichaamsvormen onderscheiden: de naar voren stulpende buik ziet er 'appelvormig' uit en komt vooral voor bij mannen; de vetafzetting rond de heupen en billen lijkt nogal 'peervormig', wat het meest wordt gezien bij vrouwen.

Wat is het foute vet?

Pas vanaf de jaren 1980 is men geleidelijk tot het inzicht gekomen dat niet al het opgeslagen vet in het lichaam schadelijk is, maar eigenlijk alleen het viscerale vet. Steeds meer onderzoeken hebben aangetoond dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen de aanwezigheid van dit vet en hart- en vaatziekten (vooral hoge bloeddruk en trombose), suikerziekte en een gestoorde vetstofwisseling (dyslipidemie) van onder meer cholesterol en triglyceriden.

In mijn artikel 'Wetenswaardigheden in de Geneeskunde (8)' van 26 oktober jongstleden over buikvet, verwijs ik naar een recente, grote Amerikaanse studie bij 3000 personen gedurende vijf jaar, waarin dit feit wordt bevestigd met bovendien ook nog een verhoogd risico voor het krijgen van kanker.

Tailleomvang

Het is dus duidelijk dat de BMI niet aangeeft waar het buikvet zich bevindt in het lichaam, maar dit is wel vast te stellen door het meten van de taille. Met andere woorden, voor het betrouwbaar meten van eventuele gezondheidsrisico's van overgewicht moet dus worden uitgegaan van de taille-omvang. De grenzen zijn als volgt: bij vrouwen minder dan 80 cm en bij mannen minder dan 94 cm, ongeacht de lengte. Het zelf meten van de taille-omvang is wel precisiewerk. Je moet de juiste plaats vinden - het meest smalle deel van je torso - onder de ribben en boven de navel. Het hele meetlint moet duidelijk horizontaal liggen en het moet strak staan zonder aan te trekken. Vanzelfsprekend mag tijdens het meten de buik niet worden ingehouden.

Huidplooidikte

Naast het meten van de taille-omvang wordt de huidplooidikte ook wel als alternatief genoemd voor de BMI. Artsen meten dan met een tang op een paar plaatsen van het lichaam de dikte van de huidplooi. De huidplooidikte is een nauwkeurige aanwijzing voor de hoeveelheid onderhuids vet, waarmee het totale percentage lichaamsvet kan worden berekend. Uit een onderzoek van de Vrije Universiteit Amsterdam uit 2007 bleek de huidplooidikte bij pubers een betere voorspeller voor obesitas op latere leeftijd dan de BMI. Volgens prof. Visseren is ook deze methode niet juist, want de hoeveelheid buikvet is veel belangrijker om te weten dan die van onderhuids vet.

Vervanging van de BMI?

Prof. Visseren stelt dat we ons nu bevinden in een overgangsfase waarbij het wetenschappelijk bewijs voor het gebruik van de BMI uit het verleden goed kan bestaan naast de relatief nieuwe methode van het meten van de taille-omvang. In 2011 is deze methode al verschenen in de herziening van de Nederlandse richtlijn 'Cardiovasculair Risicomanagement', waarin staat hoe patiënten met een verhoogd risico op hart- en vaatziekten het beste kunnen worden opgespoord. Die verandering gaat zeker doorzetten, voorspelt prof. Visseren: "Over een jaar of tien meten we alleen nog de taille-omvang."

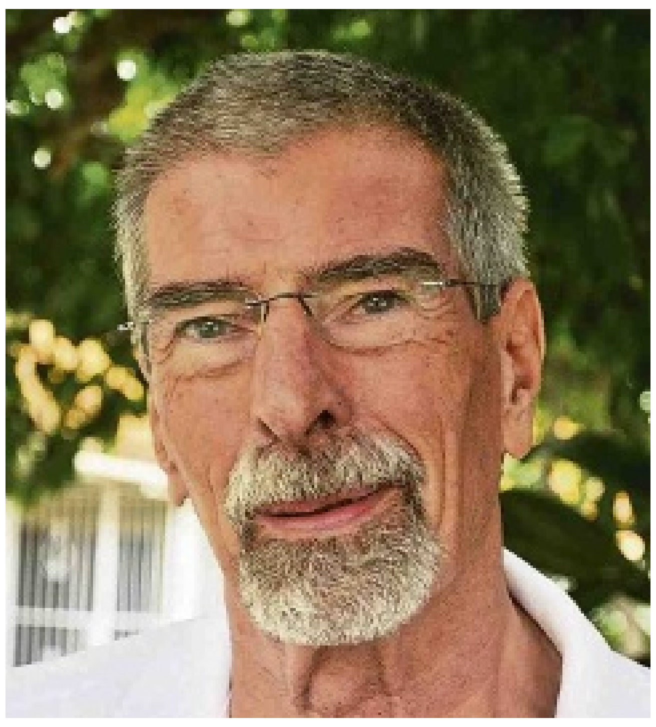

Hans de Haan is arts en jarenlang actief geweest als medisch adviseur bij diverse instanties.

Leven volgens de natuurwetten

Een Eco Village op Curaçao. Dat is de droom van Salomon Bomberg. Zijn plan verkeert nog in een beginstadium, maar voor hem gaat het om de weg die leidt naar het realiseren van zijn doel. Met een groep anderen die hetzelfde gedachtegoed hebben, heeft Bomberg een platform gevormd en vanuit dat platform zijn er op Curaçao al een paar kleine projecten opgezet vanuit de grondgedachte: leef en handel vanuit de harmonie tussen mens en natuur.

Tekst: Judice Ledeboer

De wereld zou er heel anders uitzien als mensen zouden leven volgens de wetten van de natuur. Die wetten zijn oeroud, maar de mens is ze uit het oog verloren. "De crisis waar iedereen het over heeft moet je niet zien als een crisis, maar als een opening naar de toekomst", zegt Salomon Bomberg. Hij wil een Eco Village Sol creëren op Curaçao waar huizen worden gebouwd met vormen die in harmonie zijn met de mens en natuur, waar een samenleving gecreëerd wordt waar men heel anders met elkaar omgaat dan hoe mensen tegenwoordig met elkaar omgaan, waar een andere manier van onderwijs wordt gegeven en waar duurzaam wordt omgegaan met alles wat er is. Het uitgangspunt is de harmonie tussen de mens en natuur met inachtneming van de Fibonacci-code.

Fibonacci-code

In 1202 publiceerde Leonardo Fibonacci een bijzondere rij getallen: elk getal van de rij (behalve de eerste twee) is gelijk aan de som van de twee voorgaande getallen. Dat levert de volgende rij getallen op: 0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55, 89, 144, 233, enzovoorts. De Fibonacci-reeks zit vol met eigenaardigheden, zoals elke optelsom van tien opeenvolgende getallen uit de reeks deelbaar is door elf. De Fibonacci-reeks vormt de rekenkundige basis voor de gulden snede. Dit is in 1611 ontdekt door de beroemde astronoom Johannes Kepler. De gulden snede is een stukje eeuwenoude raadselachtige wiskunde. De gulden snede of 'Divina Proportia' (goddelijke proportie) drukt de verhouding van de diameter van een cirkel uit in relatie tot de omtrek en heeft als waarde 3,14. De gulden snede geeft een verhouding van lijnstukken aan - vandaar de Engelse naam: The Golden Ratio.

Symposium Lighthouse Club

Bomberg kreeg begin deze maand op het symposium 'Toekomst Onder, Op & Boven Curaçao' dat door de Curaçao Lighthouse Club georganiseerd was ter gelegenheid van hun 12 1/2-jarig bestaan, de kans om zijn visie en ideeën met leden, gasten en andere belangstellenden te delen. De basisgedachte achter Bomberg en zijn missie zijn de wetten van de gulden snede. Voor lezers van de Da Vinci Code van Dan Brown die het geheim van de gulden snede in zijn bestseller gebruikte, klinkt dit wellicht bekend. De gulden snede is een eeuwenoude raadselachtige wiskunde die werd toegepast bij bouwwerken en de aanleg van steden met belangrijke gebouwen op bepaalde plekken, allemaal vanuit een wiskundige berekening. Deze wetten zijn altijd bekend geweest bij bepaalde groepen mensen. In de vroege middeleeuwen bedacht Fibonacci het antwoord op de vraag waarom deze verhouding zo vaak terug te vinden is. De gulden snede duikt namelijk op allerlei plaatsen op, zoals bijvoorbeeld in de architectuur, bij de bouw van het menselijk lichaam en in de planten- en bloemenwereld. "We zien deze bijvoorbeeld duidelijk in onze hand. De verhouding tussen de lengte van het middelste botje in de vinger tot het langste botje en het kortste botje zijn precies volgens de Fibonacci-code. En ook de oude Egyptenaren bouwden hun piramides op basis van de gulden snede", aldus Bomberg.

Hij liet allerlei foto's zien van bouwwerken en planten waarop men duidelijk kon zien dat er een bepaalde lijn en ritme in de vormen zit. Hij liet een zonnebloem zien met de verdeling van de zonnebloemzaden die niet willekeurig zijn, maar volgens een bepaalde vorm: 34 spiralen de ene kant op en 55 die de andere kant opwijzen. Ook de rangschikking van blaadjes rond de stengel van een plant volgt vaak de beroemde reeks. De blaadjes zitten niet allemaal aan dezelfde kant van een stengel, maar staan spiraalsgewijs om de stengel. Het aantal blaadjes per omloop volgt de Fibonacci-reeks, bijvoorbeeld per omwenteling om de stam staan twee blaadjes (1/2) of acht blaadjes per drie omwentelingen. In het dierenrijk is het patroon goed te zien bij slakkenhuizen die volgens dit patroon zijn opgebouwd. Men ziet het in sterrenstelsels en ook de menselijke schoonheid volgt de wetten van de gulden snede. In het menselijke gezicht ziet men allerlei verhoudingen die de gulden snede benaderen. Bijvoorbeeld de verhouding van de lengte van de neus tot de breedte. Of de afstand tussen de ogen tot de totale breedte van het gezicht. Misschien verklaart het aantal gulden sneden die in het gezicht voorkomen, of iemand knap is of niet. Een embryo begint met een spiraal, alle organen van het lichaam zijn vanuit die spiraal gecreëerd en zelfs in het dna is de invloed van de spiraal aanwezig.

Bomberg deelt deze oeroude kennis vanuit een zelfsprekendheid. Voor hem is het ook vanzelfsprekend. Hij heeft tien jaar aan zelfstudie gedaan. "Ik kwam er achter dat alles wat ik vroeger had geleerd anders was en ik ging me verdiepen in andere stromingen, de geschiedenis van de aarde, het gedachtegoed van de groten der aarde, filosofieën, manieren van lichaamswerk zoals yoga, voeding, frequenties, levend water, het universum en bio-architectuur. Ik ben daardoor in een andere realiteit beland en zag het verschil met wat ik had geleerd."

Hij is geboren en getogen op Curaçao en ging op zijn 28e naar Nederland. Na 23 jaar keerde hij terug naar Curaçao met zijn gezin. In Nederland werkte hij in de ICT en automatisering en was in die tijd single. "Ik had dus alle tijd om veel tijd aan studie te besteden. Ik werkte door heel Nederland, stond vaak in de file, maar ik vond dat geen straf. Ik luisterde in de auto naar lezingen en trainingen. Ik las boeken en volgde workshops en trainingen op allerlei gebied." Met alles wat hij heeft gelezen en geleerd staat Bomberg nuchter in deze wereld. Hij maakt zich nergens druk over en ziet het belang van doen, in actie komen. Hij heeft een project lopen met drie jongeren van 11, 16 en 23 jaar. Hij leert hen, al doende, hoe ze zelfvoorzienend kunnen worden en in harmonie met de natuur kunnen leven. Zo leren ze hoe ze op een holistische manier aan landbouw kunnen doen en daarmee hun dagelijkse brood kunnen verdienen. De jongen van 11 jaar heeft nu een bagage aan kennis die geen ander van zijn leeftijd heeft, omdat dit soort praktische zaken op school niet geleerd worden.

Bomberg benadert instanties om samen te werken en hoe ze duurzamer kunnen gaan werken. Ze krijgen advies hoe ze zelfvoorzienend kunnen worden en hoe ze op een ander manier dan met geld in hun behoeftes kunnen voorzien.

De instanties waar de visie van Eco Village Sol wordt toegepast zijn Yabi di Libertad, Caprileskliniek, V.S.O.-Z.M.L.K. Marieta Alberto, kleuteropvang Tuma Mi Man en in de tuinen van enkele families. Ook zijn zij op enkele akkerbouwterreinen bezig met het kweken van groenten en fruit.

Ook in de bouw ziet hij toekomst om volgens de gulden snede te bouwen. Ronde vormen en muren die volgens de Fibonacci-code zijn gebouwd. "Mensen zullen zich in dit soort gebouwen beter voelen. Iedereen heeft het weleens meegemaakt dat ze ergens in een gebouw komen en dan zeggen: het voelt goed hier."

Bomberg laat een foto van een wenteltrap zien die volgens de Fibonacci-code gemaakt is. "Ik beklom deze trap en het leek alsof ik naar boven geduwd werd", legt hij uit. "Het kostte me helemaal geen moeite om deze trap te beklimmen. En ook met trappen heeft iedereen het weleens meegemaakt. Je beklimt een trap en je wordt er doodmoe van. Verkeerd geconstrueerd dus, verkeerde afstanden van treden en hoogte van de treden."

Hiermee komt hij bij de bio-architectuur. Bomberg volgde een workshop bij de Ier Michael Rice, een bekend bio-architect (zie http://www.bioarchitecture.ie/).

Bio-architectuur

Bio-architectuur is de kunst en wetenschap van het ontwerpen van gebouwen en ruimtes die het leven en levende systemen ondersteunen. Voor Bomberg was het vanaf toen duidelijk dat de mens zichzelf geweld aandoet door te bouwen zonder inachtneming van de vormen in harmonie met de mens en natuur. Aansluitend vertelt hij over biogeometrie (bio = leven / geo = aarde / metrie = meten) is. Dit heeft te maken met alles wat men voelt. Bio-geometrie houdt zich bezig met een speciale relatie tussen vorm en energie, namelijk met vormen die een evenwicht geven in de energievelden. Door de ontwikkeling op het gebied van techniek staat de mens de gehele dag bloot aan allerlei stralingen of frequenties. Denk aan straling via de telefoon- televisie- en internetnetwerken. Uit onderzoek blijkt dat mensen daar gevoelig voor kunnen zijn en er kunnen gezondheidsproblemen ontstaan. Bomberg is er een groot voorstander van om bij het creëren van een gezonde samenleving ook rekening te houden met de stralen die er zijn. "We kunnen niet meer zonder", zegt hij. "We zijn al te afhankelijk van de nieuwe technieken, maar we moeten er mee leren leven om stabiel en gezond in het leven te staan."

Bomberg ziet het bouwen van de Eco Village als zijn missie. "Het gaat om een andere manier van leven, waarbij de gemeenschap zich bewust is van andere manieren van leven." Heel belangrijk is natuurlijk de water- en energievoorziening. Speerpunt is het creëren van het ultieme samenleven, waarbij er bijvoorbeeld met vijf families gebruik wordt gemaakt van één wasmachine - waarom moet iedereen een eigen wasmachine hebben, veel te duur - en het verbouwen van eigen groenten en fruit. Hij ziet er ook op het gebied van toerisme mogelijkheden. "Toeristen kunnen in de Eco Village Sol logeren en meeleven met de bewoners." Er moet ook een centrum komen waar onderzoek wordt gedaan en er zal een andere manier van onderwijs komen. "De mensen die in de Village wonen kunnen buiten de Village werken, maar ze delen wel de basisgedachte: leven in balans, op een holistische manier." Bomberg deelt zijn missie graag met anderen. Iedereen die meer over deze materie wil weten kan hem bellen of mailen. Hij is op zoek naar belangstellenden die mee willen denken om deze Eco Village te realiseren. Daar begint het samenwerken al. Op het moment is hij al op kleine schaal bezig, praat met allerlei instanties en wil vooral jongeren betrekken bij dit project. Het platform, dat onder de naam 'Conscious Society Curaçao Pioneers' werkt, organiseert regelmatig bijeenkomsten waar iedereen welkom is en waar men mee kan denken en praten om met zijn allen de wereld en de samenleving en het eiland een gezonde toekomst te geven, vanuit samenwerken, duurzaamheid, liefde en creativiteit. Bomberg; "De tijd van concurrentie is voorbij, samen gaan we positieve veranderingen teweeg brengen."

Volg de groep op Facebook: Conscious Society Ecovillage Pioneers. Voor meer informatie: ecovillagesol.com

Salomon Bomberg tijdens het symposium 'Toekomst Onder, Op & Boven Curaçao'.

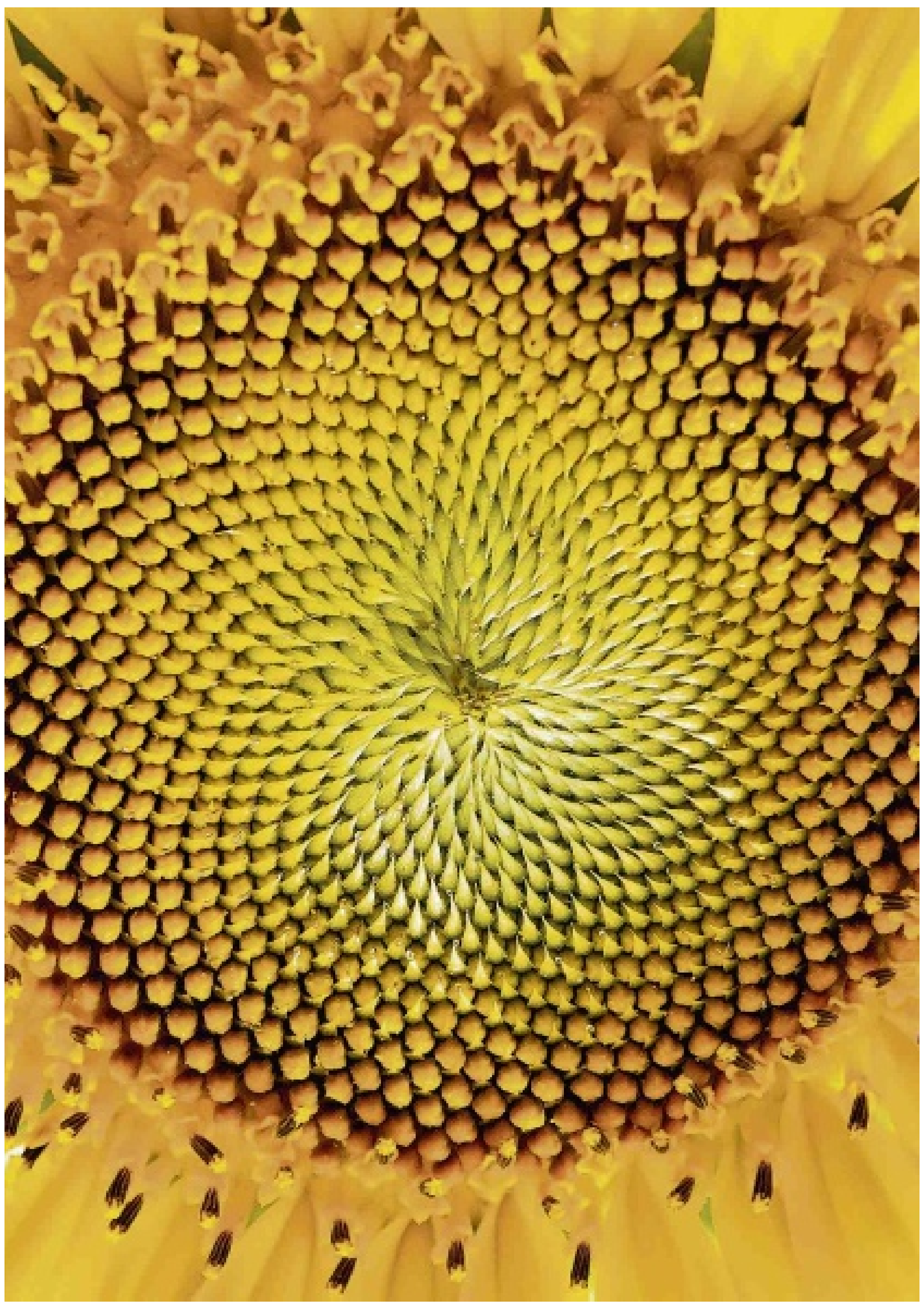

De zaden in een zonnebloem zijn volgens een patroon gerangschikt dat de Fibonacci-reeks volgt.

Lodewijk Daniël Gerharts

Lodewijk Daniël Gerharts, geboren in Nederland in 1901, kwam in 1926 naar Curaçao en vestigde zich in 1931 op Bonaire. 'Mijnheer LD' was 50 jaar lang een pionier op velerlei gebied, een succesvol ondernemer en een man met visie: hij haalde de KLM naar Bonaire en bouwde het eerste toeristenhotel van het eiland. Het is dit jaar, op 31 oktober, 30 jaar geleden dat hij overleed (1983). In de jaren daarvoor had hij zijn memoires op papier gezet. Deze werden nooit eerder gepubliceerd. Hierbij volgt daaruit een hoofdstuk, samengesteld door Evert Bongers. Publicatie met toestemming van Hugo Gerharts.

Naar de Gezaghebber

We gingen in optocht door de Breedestraat naar het gezaghebberskantoor. Het kantoor bestond uit twee lokalen, een waarin de klerk werkzaam was met een schrijver als assistent en daarachter was een klein kamertje waar de gezaghebber de scepter zwaaide. Aan de voorkant een klein voorportaal waar de ordonnans was. Boven dit kantoor was de woning van de gezaghebber. Het Wilhelminaplein was een kale vlakte, stoffig en van geen bestrating voorzien. Voor het kantoor stond de commandant van de veldmacht, brigadier Vis, met zijn veldwachters, gewapend met bijna 2 meter lange oude geweren, die een goed figuur in het museum zouden slaan; de brigadier Vis had een sabel. "Halt of ik schiet", klonk het uit de mond van de brigadier. Ik zei: "Jongens, blijven jullie maar staan dan ga ik er even heen", en ik zei: "Brigadier, laat die spuiten omhoog gaan want dadelijk gaat zo'n kreng misschien af en wie weet wat er dan gebeurt." En omhoog gingen de lopen. "Brigadier, we willen alleen maar met z'n vieren de Gezaghebber even spreken."

"Anders niet?" vroeg de heer Vis. "Anders niet", was het antwoord.

"Dat wil zeggen de heren Hellmund, Neuman, Nicolaas en ik."

Wij kregen toegang naar het kantoortje, nadat het hek van de koraal die om veiligheidsredenen was gesloten, geopend was.

De heer Schotborgh sprong op en riep: "Ik ontzeg U het recht hier een demonstratie te organiseren." Waarop ik antwoordde: "En ik ontzeg U het recht ons te verbieden bij U te komen om de wensen van de mensen die buiten staan, naar voren te brengen. Maar ik ga wel naar de Gouverneur."

"Neen, neen, gaat u zitten, U behoeft de Gouverneur niet te gaan lastigvallen."

En ik legde uit dat de heren mij verzocht hadden in het Nederlands hun wensen naar voren te brengen. En die waren dat de tijden slecht waren en dat daarom een verhoging van de huur van de gronden met 100 procent, nu onze producten nagenoeg onverkoopbaar waren, niet opgebracht kon worden. "En wanneer U nu aan de Gouverneur een telegram wilt zenden dat hier buiten honderd vreedzame grondhuurders staan, die hun ontevredenheid naar voren willen brengen over de maatregel en er bij wilt zeggen dat een huurverhoging in deze slechte tijd niet haalbaar is, met het eerbiedig voorstel de maatregel ongedaan te maken en U wilt even naar buiten gaan en die mensen dat wil vertellen, dan gaan we allemaal rustig en tevreden naar huis."

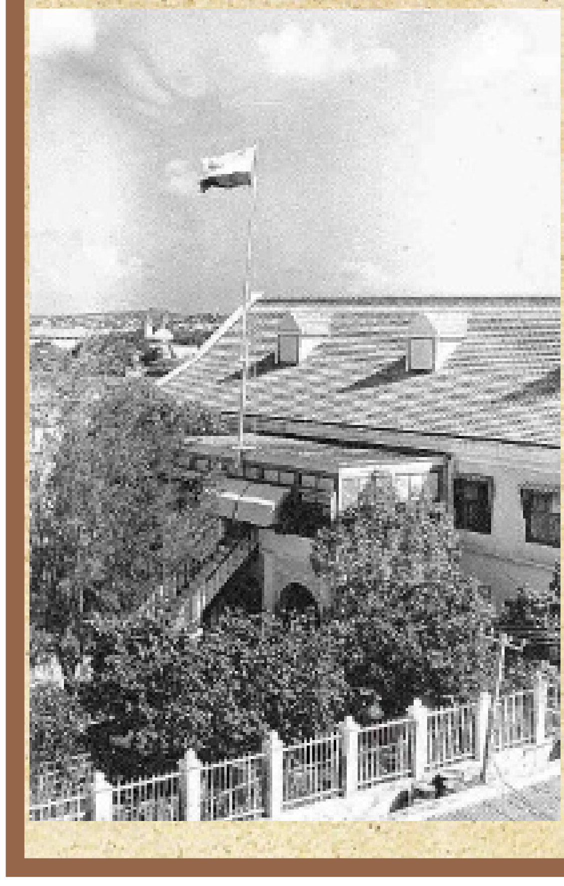

Dat gebeurde, de Gezaghebber klom op een lege ton, vertelde de mensen dat hij een telegram aan de Gouverneur zou zenden en dat hij hoopte spoedig antwoord te krijgen.

Tot goed begrip diende dat de Gouverneur waarschijnlijk van het geval niet op de hoogte was en dat het een of ander departement, bijvoorbeeld financiën, dat elke cent die voor Bonaire moest worden besteed, weggegooid geld vond, de maatregel had uitgedokterd. 's Middags kwam het antwoord dat de huur niet verhoogd zou worden. En sindsdien ben ik de man.

En dat was het begin van de 'politiek'.

‘Heel inspirerend eiland met eigen identiteit’

Junior Tecla, inmiddels goed bekend op het eiland door zijn Papiamentstalige composities, zijn Bob Marley-optredens, en zijn plannen en wensen om bij te dragen aan het behoud van de eigen identiteit van het eiland, is niet meer de verlegen jongen die hij eens was. Met het geluid van de zee op de achtergrond en met zijn gitaar bij de hand, vertelt hij honderduit over zijn leven, zijn ervaringen en zijn vele inspiratiebronnen.

Tekst: Oetie Baslio Foto’s: Ken Wong Concertfoto: Thareyck Martina

Tecla: “Alhoewel tekenen mijn eerste liefde was, en muziek op meer bewuste wijze pas veel later kwam, is het toch allemaal in mijn kinderjaren met Doble R begonnen. Voor mij als musicus, is Rignald Recordino gewoon een levende legende. Hij is helemaal compleet. Hij heeft de melodie, de productie, het verhaal, de lyrische genialiteit. Ik denk dat hij mijn eerste en grootste inspiratiebron was om musicus te worden, alleen was ik me daar toen dus nog niet van bewust. Maar mijn eerste ‘prikkel’ om musicus te worden was Ompi Stefania, de 2e zanger van Doble R. Hij was voor mij gewoon de ‘coolest cat’ die ik ooit in mijn leven gezien had. Hij had een afro, had altijd een zonnebril op en bespeelde een witte basgitaar, net als Oscar de Leon. Ik vond hem heel erg mysterieus en hij zong ontzettend goed. Hij was gewoon mijn held. Ik was in die tijd een jaar of zes, en met een uitgekamde afro die ik amper had, een bezem als microfoon, en de zonnebril van mijn moeder op, imiteerde ik hem thuis. Ik vond Ompi Stefania geweldig.”

Maar Tecla werd in zijn jonge jaren nog door veel meer muziekstijlen beïnvloed: “Mijn moeder draaide thuis heel veel muziek van Frank Sinatra en Diana Ross, en mijn vader hield van de meer rauwe Jimi Hendrix en Carlos Santana, de meer wilde kant van de jaren zestig. Hij hield ook heel erg van salsa, de meer oude stijl, en draaide die dan ook heel veel. Maar de allereerste albums die ik zelf kocht, waren van de Bee Gees. Ik was ondertussen negen en kende al die albums helemaal uit mijn hoofd. De Bee Gees hebben een hele grote muzikale invloed op me gehad, want ik analyseerde al hun liedjes, met name die van het album ‘Spirits having flown’. Daarna werd ik rond mijn 10e voor het eerst bekend met de muziek van Bob Marley, en hoorde ik natuurlijk ook veel soca’s en calypso’s.”

Op zijn 13e moest Tecla het eiland en zijn geliefde Mundu Nobo achter zich laten, en verhuisde hij naar Nederland. Alhoewel hij zich daar het eerste jaar absoluut niet thuis voelde, droeg zijn heimwee wel bij aan zijn verdere muzikale ontwikkeling. Tecla: “Behalve naar school, ging ik verder nergens anders naartoe. Ik ging alleen maar naar huis waar ik verder de hele dag liedjes van Elvis Presley analyseerde.” Hij omschrijft zijn gedrag grappend als ‘very scary’. Tecla: “Op een gegeven moment wilde ik ook echt Elvis zijn. Ik stopte allemaal vaseline in mijn kroeshaar om enig Elvis-effect te kunnen krijgen, en kleedde me ook op z’n Elvis, in volledig spijkerpak, met mijn kraag omhoog en met allemaal Elvisbuttons. Dat kroeshaar vol met vaseline zag er eigenlijk wel een beetje lachwekkend uit, maar voor mij zag ik eruit als Elvis, ik had die ‘swag’ van Elvis en ik vond het geweldig.” En zittend weet hij de zang en stijl van Elvis nog steeds perfect na te bootsen. Presley bleef echter bij lange na niet de enige zanger uit de jaren 60 die Tecla boeide: “Ik hield vanaf mijn 18e heel erg van de jaren zestig, de hele ‘psychedelic era’. Ik was een enorme fan van alles wat op muzikaal gebied plaatsvond tussen 64 en 76. Dat is voor mij de periode die de sterkste muzikale ontwikkeling ooit heeft gekend. Janis Joplin, Jimi Hendrix, Led Zeppelin, The Beatles, The Rolling Stones, Elvis, alles van de jaren 60 trok me enorm aan, en het is die muziek die voor mij heeft bepaald dat ik van die sound houd, van die ‘organic sound’. Stevie Wonder, na Doble R mijn grootste muzikale inspiratiebron, is voor mij de enige die synthesizers gebruikt zoals ze gebruikt dienen te worden en er toch nog geweldige klanken uit krijgt. Maar behalve bij Stevie Wonder en wijlen George Duke, is de muziek met synthesizers niet mijn stijl, ik houd van echte oude instrumenten.”

Tecla was 26 jaar toen hij een meer dan goed verdienende baan als salesman van commerciële kunst achter zich liet, en bewust koos voor de muziek. Hij liet er geen gras over groeien en richtte bijna direct zijn eerste band ‘Monkey Grooves’ op. Tecla: “Monkey Grooves heette zo, omdat we qua ritme hele vreemde ideeën hadden. We wilden rock vermengen met reggae en tumba en dancehall, en alles eigenlijk, maar niemand begreep ons. We hebben het idee toen veranderd naar meer soul en R&B en een beetje rock. Onze grote held destijds was Lenny Kravitz. We waren helemaal weg van zijn muzikaliteit. Lenny Kravitz was ook mijn eerste bewuste inspiratiebron om daadwerkelijk musicus te worden.” Wat later richtte Tecla de band ‘The Juize’ op. Tecla: “Met ‘The Juize’ is het ons gelukt om een recorddeal te krijgen bij een van de meest bekende producers van Motown Records, namelijk Leon Ware. Jammergenoeg viel de band na zeven jaar wel uit elkaar. Maar dankzij die samenwerking met Ware besefte ik dat ik een instrument moest leren bespelen om mijn muziek helemaal zelf te kunnen schrijven, én dat ik vocaal nog moest groeien om mezelf te kunnen meten met de grote jongens in de muziekwereld.”

Met deze ervaring op zak, werd Tecla enige tijd later benaderd om als ‘singing host’ te werken in een grote theater- en variétéshow in Amsterdam. Hij zette dit na een tijdje om in een one man show waar hij heel Europa mee doortrok, en kreeg vervolgens in Amsterdam het aanbod om naar Istanbul te gaan waar hij uiteindelijk vier jaar als singing entertainer in een club in de allerrijkste sferen van Turkije optrad. Tecla benutte de vele vrije tijd die hij daar had goed, en leerde zichzelf gitaar spelen en beter zingen. Maar na vier jaar miste hij Amsterdam, en ging terug. De relatie die hij daarna kreeg met een Russisch-Armeense concertpianiste, bleek uiteindelijk een mijlpaal in zijn leven te zijn. Tecla: “Door haar heb ik jazz leren kennen. Zij en jazz zijn hele grote muzikale inspiratiebronnen voor me geweest. Ze hebben mijn perceptie van muziek, mijn schrijven, mijn interesses en mijn hele manier van leven eigenlijk veranderd. Op haar piano heb ik met een nieuw geluid vanuit een andere invalshoek liedjes leren schrijven. Dat was voor mij een enorme ontdekking, ik had echt zoiets van ‘wow!’ En omdat ik het schrijven toen zowel op de piano als op de gitaar kon doen, ontwikkelde het zich van ‘leuk’ naar een compleet ander niveau, zeker met de invloed van de jazz die er steeds meer bij kwam. Ik houd nog steeds heel erg van jazz... en ook van hiphop. Als ik op jazzgebied mijn belangrijkste inspiratiebronnen moet noemen, dan zou ik Wayne Shorter, Bill Evans, Miles, Herbie Hancock, Kurt Elling, mijn grote held Brian Blade, en uiteraard nieuwkomer Esperanza Spalding noemen. De laatste tien jaar ben ik wat betreft popmuziek zeer onder de indruk van D’Angelo, Lauryn Hill, Damian Marley, Janelle Monae, Alain Clark, Waylon, James Morrison, Cody Chesnutt, Bruno Mars en de geweldige John Mayer.”

Tussen Turkije, pop en jazz in, ontstond Tecla’s zeer populaire ‘Tribute 2 Bob Marley’. Tecla: “Mijn eerste ‘Tribute 2 Bob Marley’ was eenmalig bedoeld. Het is dus helemaal uit de hand gelopen, want ik doe het nu al meer dan vijf jaar en zal er hoogstwaarschijnlijk nooit meer vanaf komen.” Maar hij geniet er gelukkig ook van. “Ik houd van Bob Marley en van het zingen van zijn liedjes. Hij is vanaf mijn 18e al mijn grootste spirituele inspiratiebron geweest. Het was die ‘consciousness’ die hij overbrengt, vrede en liefde voor anderen. We willen dan ook gewoon dat het iets speciaals blijft. We traden in veel landen op, met name in Afrikaanse landen, maar ook in het Caribisch gebied, Istanbul, Barcelona en New York. De band ‘The Rootsriders’ heeft Cyril van Schooten, mijn agent in Nederland, er speciaal voor opgericht, omdat niet zomaar iedereen reggae kan spelen, zelfs de meest briljante musici niet. Het is hele specifieke muziek, met een hele speciale groove, die een beetje hypnotiserend moet zijn...” Hij denkt even na en geeft dan samenvattend zijn belangrijkste muzikale inspiratiebronnen aan: “Doble R, Stevie Wonder, Bob Marley, Juan Luis Guerra en Oscar de Leon - die vind ik gewoon briljant - en jazz in het algemeen.”
Maar ook Curaçao en haar mensen én talenten, inspireren Tecla enorm. “Curaçao is een heel inspirerend eiland met een heel eigen identiteit. Door de vele muzikale invloeden waar het eiland altijd aan onderhevig is geweest, hoort het eigenlijk het meest muzikale eiland van de wereld te zijn. Musici onder elkaar weten dat stiekem ook best, en het is iets waar we heel erg trots op zouden moeten zijn.”

Culturele Agenda

Strijkorkest Eric Gorsira

Op 27 november is in de Fortkerk een klassiek concert met muziekwerken van Antonio Vivaldi, waaronder het Gloria, Johann Sebastian Bach, Johann Strauss Jr. en Sr., H. J. Baermann, Joaquin Turina en Arvo Paert. Aanvang: 20.00 uur. Entree: 50 gulden. Kaartjes zijn te koop bij Mensing’s Caminada, Bruna en aan de deur van de Fortkerk. In verband met de extra kosten inzake de komst van musici uit Nederland graag een gulle gave in de kerk. Kinderen hebben gratis toegang.

Rondleiding Ascencion

Stichting Vormingscentrum Landhuis Ascension organiseert op donderdag 28 november een rondleiding door het fraai gerestaureerde en gemeubileerde Landhuis. Vanaf 08.30 uur staat de koffie klaar. De beheerder brengt u op de hoogte van de bijzonderheden en wetenswaardigheden van het Landgoed Ascencion en de flora en fauna in het omliggende natuurgebied. De rondleiding duurt ruim een uur. Deelname 10 gulden p.p., koffie, cake en limonade bij aankomst inbegrepen. Deelname is uitsluitend mogelijk bij opgave via tel: 8641950 of 5187265 of per mail: info@landhuisascencion-curacao.com

La Cruz in het ‘wild’

Dertien houten ‘wilde’ dieren zijn te zien op een eilandje in het Amsterdamse Oosterpark.

De kunstenaar is Ruben La Cruz. Het kunstwerk verwijst onder meer naar twee evenementen in die dit jaar belangrijk zijn voor Amsterdam, namelijk het 175-jarig bestaan van Artis, een van de oudste dierentuinen van Europa en het heugelijke feit dat door de heropening van het Rijksmuseum de nationale trots ‘De Nachtwacht’ er weer in volle glorie te zien is. De houten dieren zullen tussen de bomen worden opgesteld alsof ze poseren voor een groepsportret zoals ‘De Nachtwacht’ uit de 17e eeuw van de wereldberoemde Nederlandse schilder Rembrandt van Rijn en het kunstwerk kan dan ook gezien worden als een ode aan of parodie daarop.

Charles Eyck in Bloemhof

De overzichtstentoonstelling ‘Charles Eyck na 60 jaar terug op Doesji Korsouw’ is te bezichtigen in Landhuis Bloemhof. Zestig jaar geleden bracht de Limburgse kunstenaar Charles Eyck, op uitnodiging van Chris Engels enkele maanden op Curaçao en Bonaire door. Dit bleek een zeer vruchtbare periode. Eyck liet hier monumentaal werk achter, zoals het tegeltableau van het St. Elisabeth Hospitaal op de zuidgevel aan de Pater Euwensweg. Aangezien Eyck doorfstom was, schreef en tekende hij al zijn indrukken op, en dat waren er veel! De pittoreske steegjes van Punda en Otrobanda, de ondergaande zon, onze industrie, de kleurrijke huizen in de stad en de kunuku en de mensen! Hij genoot van zijn verblijf hier en dat is goed terug te zien in zijn werk en op de expositie die daaraan gewijd is. De meeste werken komen uit privécollecties, maar er zullen ook werken te koop worden aangeboden.

‘Tropisch Koninkrijk’

Van 29 november tot en met 16 maart 2014 presenteert Museum de Fundatie in Zwolle de tentoonstelling ‘Tropisch Koninkrijk’ in het kader van de viering ‘200 Koninkrijk’. De expositie toont een keuze uit het werk van een twintigtal kunstenaars van hedendaagse beeldende kunst van Curaçao, Aruba, Bonaire, Saba en St. Eustatius, te weten: Ciro Abath, David Bade, Herman van Bergen, René Emil Bergsma, Nochi Coffie, Heleen Cornet, Ruben La Cruz & Karolien Helweg, Winfred Dania, Glenda Heyliger, Yubi Kirindongo, Stan Kuiperi, Elvis Lopez, Tirzo Martha, Ras Mosera, Magumbo Munto, Osaira Muyale, Ryan Oduber, Felix de Rooy & Kirk Claes, Evelien Sipkes en Ellen Spijkstra. Een aantal kunstwerken wordt speciaal op locatie gemaakt. Deze expositie werd samengesteld door kunsthistoricus en publicist Maarten Jager.

‘White Out’ van David Bade

Vanaf 30 november exposeert David Bade bij Galerie Kers in Amsterdam. Hij toont hoofdzakelijk werk dat ontstaan is tijdens zijn recente residency-periode in Kampala in Uganda bij Arttrust 32 graden EAST. Een platform voor hedendaagse kunst dat overeenkomsten kent met het IBB, het Instituto Buena Bista op Curaçao waarvan Bade een van de trekkers en oprichters is. David Bade ging als een ‘sociale impressionist’ de straat op, de buurten in en legde in gesprek met de bewoners, de arbeiders en de omgeving deze ervaringen vast in een serie nieuwe tekeningen en schilderijen. Ook ontstond - en dit is nieuw in Bades oeuvre - een video-animatie waarin de tekeningen nog meer tot leven komen en zijn kluwens aan associaties zijn schetsboek laten bewegen.

‘Den Gara di Mañan’

Zaterdag 30 november is in Gallery Alma Blou de opening van deze expositie van de bekende Curaçaose kunstenaar Wilson Garcia. Garcia neemt de tijd om heel rustig elk schilderij op te bouwen. Hij schildert laag op laag in olieverf om zo vorm te geven aan de zeer subtiele figuren die in zijn werk te zien zijn. Meestal moet de kijker vaker naar een werk kijken om al deze figuren die met elkaar communiceren te ontdekken. Hij houdt van warme kleuren zoals rood, oranje en geel, maar gebruikt ook vaak de verschillende tinten blauw.

Breebaart bij Alma Blou

Zondag 14 januari 2014 vindt bij Gallery Alma Blou de opening plaats van de expositie van werken van Fred Breebaart. Deze kunstenaar is bekend vanwege zijn primitieve schilderijen van het dagelijks leven op het eiland. Vanaf het begin van Gallery Alma Blou in 1996 heeft de Gallery werk van Fred Breebaart getoond. Hij vertrok van Curaçao toen hij 12 jaar oud was, maar het eiland zit nog altijd in hem. Dit keer gaat hij een workshop geven hoe je je eigen kleine ‘Breebaart’ kan maken. Maandag 13 en 20 januari, woensdag 15 en 22 januari en vrijdag 17 januari: in 5 ochtenden van 08.30 - 12.30 uur worden de lessen gegeven. Kosten: 375 gulden. U kunt mailen naar info@galleryalmablou.com om u in te schrijven of bellen naar 4628896.

‘Tropical Impressions’

Vrijdag 29 november om 18.00 uur vindt de opening plaats van de tentoonstelling ‘Tropical Impressions’ met werken van Lesley Peterson en Yvette Barrientos in Landhuis Vredenberg, Bramendiweg 200, Restaurant Primas. De expositie is te bezichtigen tot 20 december. Openingstijden: maandag tot en met zaterdag van 11.00 tot 16.00 uur en van 18.00 tot 22.00 uur. Voor meer informatie: tel. 4612901 / 5101133.

Kunstmarkt Vredenberg

Zaterdag 30 november is in Landhuis Vredenberg (Restaurant Primas) een kunstmarkt van 09.00 tot 19.00 uur met schilderijen van verschillende kunstenaars. Er zijn lekkere hapjes, wat te drinken en uiteraard veel gezelligheid. Voor meer informatie: tel. 4612901 / 5101133.

Nieuws op cultureel gebied? Stuurt u uw info zo spoedig mogelijk naar agenda.cultuur@gmail.com

‘Banneling tussen sterrengruis’

Een gedicht voor Boeli van Leeuwen

Schrijver Boeli van Leeuwen overleed 28 november 2007 op 85-jarige leeftijd. Zes jaar geleden is de herinnering aan de schrijver nog steeds levend. Zijn boeken hebben nog niets aan zeggingskracht ingeboet. Zo bracht John Leerdam dit jaar het theaterstuk ‘Geniale Anarchie’ op de planken, naar de in 1990 uitgebrachte bundel columns die in de Curaçaosche Courant verscheen. Daarvan was Hans Vaders, momenteel eindredacteur bij de Ñapa, destijds hoofdredacteur. Vaders was ook een vriend van Boeli van Leeuwen. In de dichtbundel ‘Kate Moss in Mahaai’ droeg hij een gedicht aan hem op. Ter gelegenheid van de zesde sterfdag van de schrijver, analyseert Klaas de Groot dit gedicht. De kaders zijn geschreven door Hans Vaders.

Tekst: Klaas de Groot Tekst Kaders: Hans Vaders Afbeeldingen: Herman van Bergen

In 2011 publiceerden Hans Vaders en Herman van Bergen een opvallende dichtbundel: Kate Moss in Mahaai. Bijzonder omdat de gedichten van Vaders niet zo zeer omlijst werden door het beeldend werk van Van Bergen, maar omdat de afbeeldingen zo nadrukkelijk aanwezig zijn. Ze zijn structureel bedoeld. De gedachte is niet geweest: laten we er ook eens een plaatje bij doen.

Zo staat er op pagina 24 een prent van Boeli van Leeuwen waarop de schrijver te zien is in de laatste periode van zijn leven. Dat kan iedereen concluderen die de foto’s van Ken Wong, gemaakt op 10 oktober 2007, gezien heeft. Wong schoot ze op de dag dat Van Leeuwen een oeuvregeld werd toegekend door het Nederlandse Fonds voor de Letteren. Op 28 november van dat jaar overleed de schrijver. Het beeld dat Van Bergen hier geeft, sluit goed aan bij het thema van het verval en de teloorgang, het grote thema van Kate Moss in Mahaai. Op de voorzijde van de afbeelding, pagina 23, staat het gedicht van Vaders dat hij opdraagt aan Van Leeuwen: ‘De banneling’. Gedicht en beeld op één blad papier.

Het gedicht geeft de indruk uit twee delen te bestaan. Strofe I, II, III en VI zijn dan de gedachten van een ik. Strofe IV en V gaan over een hij, die geïntroduceerd wordt als ‘oude banneling’. De ballingschap wordt gepreciseerd als een ‘exil’ waarin een ‘verlosser’ de woorden van de laatste strofe ‘stamelt’. Die woorden zijn ‘in staccato’ een erotisch getinte herinnering. De erotiek wordt vermengd met christelijke elementen. De aangesproken vrouw heet María en het lichamelijk samenzijn vond plaats ‘onder het mij zo dierbaar bloedend hout’. Waarmee de lezer terug is bij de eerste strofe, waarin de ik zegt zich ooit gezien te hebben als ‘de jonge Jezus’. Die ik leeft in de tweede strofe in het besef te bestaan buiten het paradijs, dat ‘ontluisterd’ is. De zondeval heeft plaatsgevonden, misschien is dat de verklaring voor de krachtterm, de vloek in de wending ‘Maar christus wat is / mij nu gebleven’.

De banneling

Voor Boeli van Leeuwen

Soms dacht ik, dat ik
de jonge Jezus was.

Maar christus, wat is
mij nu gebleven
na het ontluisterd paradijs,
eens het mijne, enig bewijs en
middel van bestaan?

Ogenschijnlijk wijzigt zich niets,
in een hemel bezaaid met
vers gestrooid sterrengruis
en voor niemendal
danst de zondebok met de zwarte
clerus in vers gekerstende velden.

Wanneer de oude banneling rust
in naaldpulp zo kil en koud,
paren bange bosdieren schielijk,
balkend en licht ontstemd,

en kan hij, de wezenlijke,
de echte verlosser in exil,
slechts in staccato stamelen,
de gezwollen liefdeslippen praalziek
getuit van smart en koortsig paars:

María, ik had je lief, zo lief was je;
omarmden toch je roomblanke dijen
mijn naaktheid, mijn schuldig lichaam niet
onder het mij zo dierbaar bloedend hout?

Hans Vaders

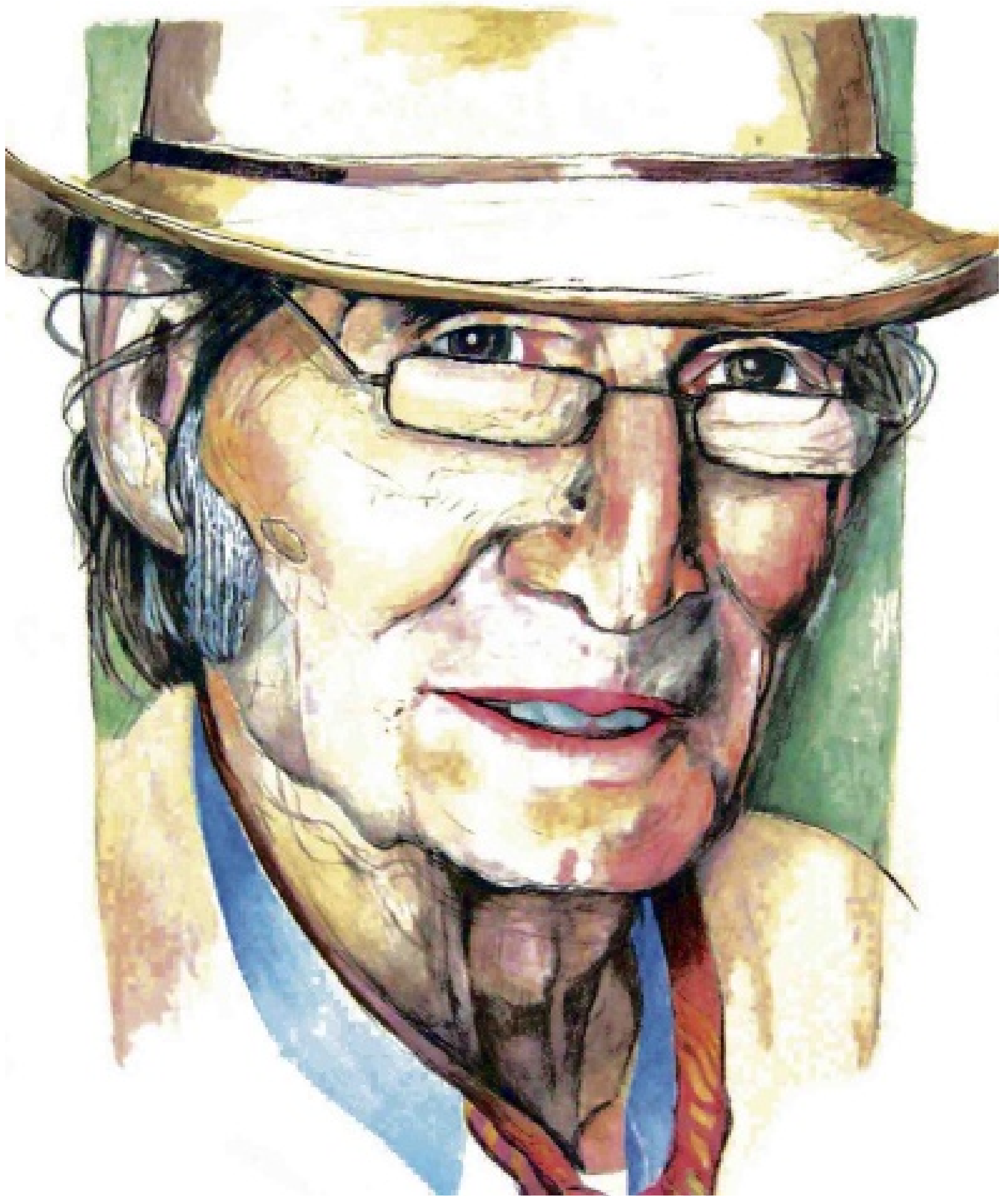

Boeli van Leeuwen in november 2007. Aquarel van Herman van Bergen. Houtskool en olie.

Met strofe drie is iets bijzonders aan de hand. De eerste drie versregels passen heel wel bij de tweede strofe: de ik is terecht gekomen tussen kosmisch ‘sterrengruis’; de laatste drie regels sluiten heel goed aan bij de vierde strofe. Terwijl de banneling rust in ‘naaldpulp’, misschien wel dood is, danst op de ‘zondebok’. Maar strofe III kan net zo goed als één geheel gelezen worden, zoals gepresenteerd door de dichter. De laatste drie regels tonen een hels beeld, in een surrealistische zinswending. Die doet denken aan misschien wel de bekendste zin van het automatisch schrijven: ‘Le cadavre exquis boira le vin nouveau’. En met dat automatisch schrijven zit de lezer bij het surrealistische element dat aan Kate Moss in Mahaai niet vreemd is.

Over de opvallende beelden in dit gedicht valt nog wel meer te zeggen, net als over de manier waarop Van Leeuwen in het gedicht aanwezig is. Bijvoorbeeld in hoeverre het beeld van het banneling-zijn Van Leeuwen aankleeft. Zelf gebruikte hij het in het verhaal ‘Onkel Patrice’, dat teruggaat naar 1947. Ook de overeenkomsten met drie gedichten voor Van Leeuwen, respectievelijk van Helen Lashley, Coco Rais en Shrinivási, zijn interessant. Die gedichten zijn eerder besproken in het Caraïbisch Uitzicht, de blogspot van de Werkgroep Caraïbische letteren. Vaders geeft in De banneling zijn beeld van Boeli van Leeuwen. Hun samenwerking in de tijd van het ontstaan van Geniale anarchie moet tot heel wat inzicht geleid hebben. ‘Kijken naar is registreren, zien is begrijpen’. Die zin uit ‘Door sterren verblind’ in De taal van de aarde, en één van de adagia van Van Leeuwen, is door Vaders niet over het hoofd gezien.

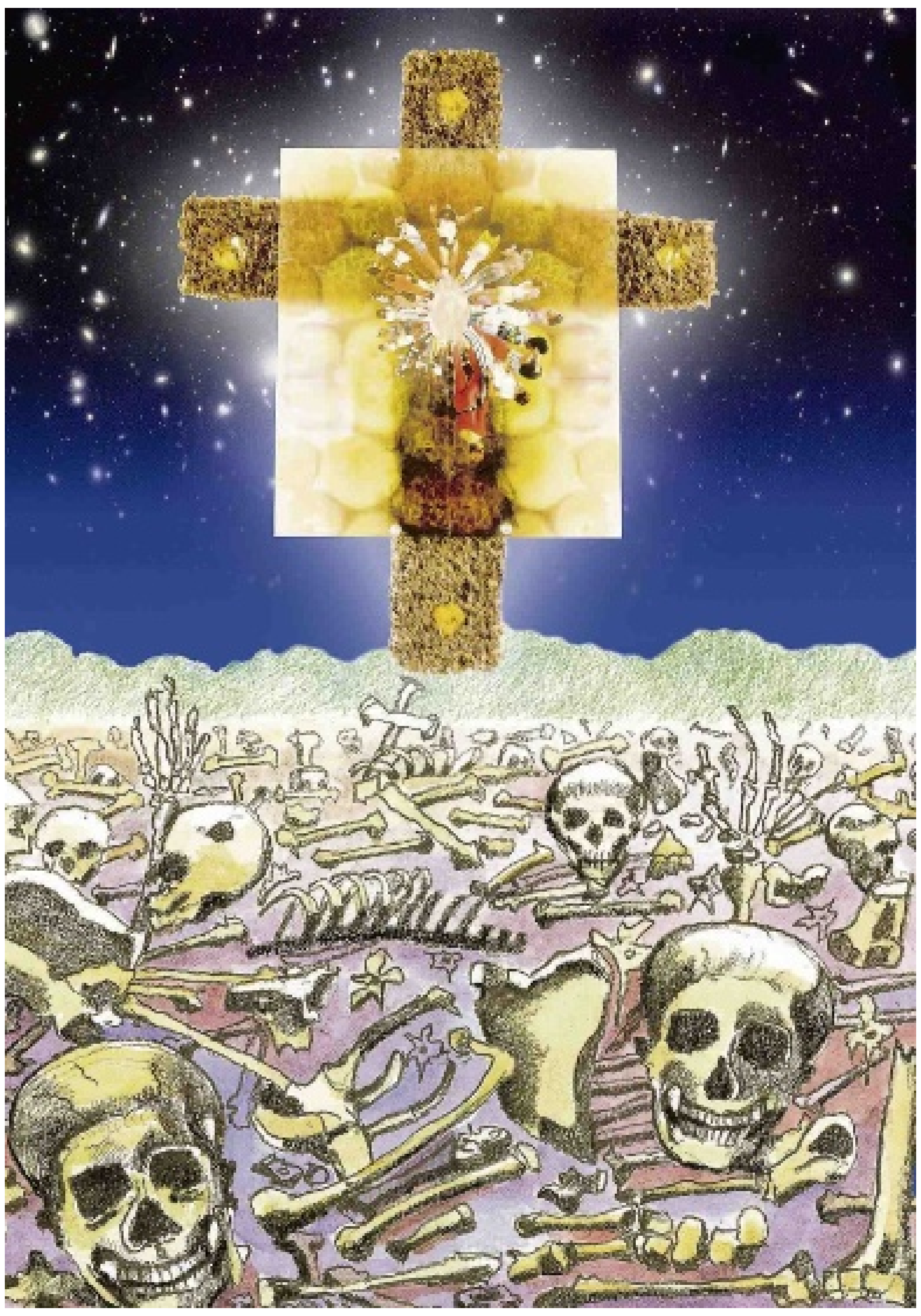

De banneling. Mixed media aquarel van Herman van Bergen.

Boeli van Leeuwen
10-10-1922 — 28-11-2007

De op 10 oktober 1922 in Casa Blanca - het huidige Kranshi - in de Breedestraat in Otrobanda geboren jurist, dichter en auteur, debuteerde als romanschrijver in 1959 met ‘De rots der struikeling’, in 1960 in Nederland bekroond met de Vijverbergprijs, de huidige Bordewijkprijs.
Van Leeuwen, doctor in de juridische wetenschappen, was de zoon van een voormalige districtsmeester (2e district, Banda’bou) en gezaghebber van Bonaire en later van de Bovenwinden. Hij studeerde in Leiden, waarna hij in 1950 promoveerde aan de Universiteit van Amsterdam. Hij woonde in Barcelona en beleefde gelukkige jaren in Caracas, Venezuela.
Boeli van Leeuwen werkte op Curaçao als hoofd Algemene en Juridische Zaken en fungeerde als secretaris van het toenmalige Eilandgebied.
In 1983 ging hij met pensioen en werd pro deo-advocaat. Ook opende hij een tehuis voor alcoholici, zwervers en daklozen in probleemwijk Scharloo.
Na ‘De rots der struikeling’ verscheen ander werk in een tijdsspanne van ruim vier decennia, waaronder ‘Een vreemdeling op aarde’, ‘De eerste Adam’ en meer recent de Caribische romans ‘Schilden van leem’, ‘Het teken van Jona’ en de succesvolle bundeling van columns uit de Curaçaosche Courant ‘Geniale anarchie’, bezorgd door In de Knipscheer in Haarlem, een uitgever - in de persoon van Franc Knipscheer - waarmee Boeli van Leeuwen al jaren een bijzondere correspondentieband onderhield en die hij in oktober 2007 voor het eerst op het eiland ontmoette.
In 1983 ontving Van Leeuwen voor zijn oeuvre de belangrijkste culturele onderscheiding van Curaçao, de Colá Debrotprijs.
Ter gelegenheid van zijn 75e verjaardag, boden zijn vele vrienden Boeli een groots feest aan in het Avila Beach Hotel. Hierbij werd een liber amicorum ‘Aangaande Boeli’ aan de jarige overhandigd. Ter gelegenheid van zijn 85e verjaardag - 10 oktober 2007 - werd Van Leeuwen in Fort Amsterdam ten paleize van gouverneur Frits Goedgedrag geëerd met de bijzondere oeuvreprijs van het Nederlandse Fonds voor de Letteren. Dat was een bijzondere gebeurtenis voor hem met al zijn Curaçaose en Nederlandse vrienden rond zich verzameld.
Boeli verhief zich uit zijn erezetel en sprak een eloquent dankwoord.

Stilte

In november 2007 kwam de stilte. De zingende cicaden in de tuin, het geritsel van de leguanen over het dak van het intieme tropenhuis aan de Jan Haayenweg. De stilte van een dromerig eiland.
Hij, de schrijver, wilde per se niet naar een ziekenhuis - naar de wereld van de morfine en de minder persoonlijke verzorging - met zijn zware griep, pijnlijke bronchieën en bloedarmoede - zei hij beslist. De kettingroker rookte al een paar dagen zijn favoriete sigaretten niet meer. Hij at nauwelijks, wat soep ja. Zijn benen functioneerden maar met mate en zijn spraakvermogen was enigszins aangetast - dat vónd hij tenminste. Het was ook niet zo op dat bewuste moment. De nachtzuster met haar Twentse accent had het thuis nogal cryptisch en bruusk gezegd: ‘Déze is taai, déze blijft nog wel even’.
Maar dit alles gaat zonder twijfel ook wel weer over die onvoorspelbare carrousel van ons leven. Hulpeloos en naakt worden we in een diep ravijn met bedwelmende bloemen, verleidelijke adders en toverachtige wezens geworpen en na een wervelende cyclus van uiterlijke pracht en magnifiek sterrengruis wordt de man, de mens, weer even hulpeloos en naakt teruggegeven aan onze moederschoot, de warme koesterende aarde, aan de schemer van dit magische paranoïde eiland. Zonder maskerade ditmaal die als make-up onze naaktheid zijn cachet en vermeende zekerheid biedt, maar in alle puurheid en onschuld. De onschuld van het kind in ons.
Een container met onleesbaar tekstmateriaal - afgedreven van een kolossaal zeeschip - verroest in het zilte water van de lagune, harde rots verpoedert in de eeuwige oerzee van de noordkust, gras wordt tot hooi en veevoer in de felle zon, de man, de mens weerkeert tot stof, de hoed wordt afgezet.
“Waar is je hoed gebleven Boeli”, vroeg ik hem. “Roep de politie Hans”, repliceerde hij. Daarna werd het stil.
Boeli van Leeuwen - onze laatste echte aristocraat - stierf de volgende dag, de 28e november 2007.

Letra

Silvio Torres-Saillant
Silvio Torres-Saillant, docerend aan de University of Syracuse (Verenigde Staten), geldt als een van de belangrijkste letterkundigen van het Caribische gebied. Dat wil dus zeggen voor de drie belangrijkste taalgebieden: Engels, Spaans en Frans, alsmede voor hun lokale Creoolse varianten. Zijn eruditie is ontzagwekkend. Grote bekendheid kreeg hij met El retorno de las yolas (1999), over kwesties die te maken hebben met diaspora en identiteit met een focus op de Dominicaanse Republiek en later met An Intellectual History of the Caribbean, (2006). Geen historisch overzicht, wel een uitdagende poging om inzicht te krijgen welke gebeurtenissen en condities de ‘Caribische geest’ vormen. Thans is bij de Peepal Tree Press een nieuwe uitgave verschenen van zijn Caribbean Poetics, toward an aesthetic of the West Indian Literature (1997 - 2013). Hierin probeert hij aan de hand van sociaal-economische thema’s en esthetische kenmerken aan te tonen dat er inderdaad zoiets bestaat als Caribische literatuur. Daarbij stelt hij dat deze literatuur ook haar eigen interpretatiesleutel heeft. Anders gezegd de lezer komt niet binnen met zijn Europese of Amerikaanscontinentale ogen. Uit ieder van de drie taalgebieden heeft hij de aandacht op één specifieke en karakteristieke auteur gericht. Het Engelse taalgebied wordt vertegenwoordigd door Edward Kamau Brathwaite uit Barbados; het Franse door René Depestre uit Haïti; en het Spaanse door Pedro Mir uit de Dominicaanse Republiek. Uniek is de multi-culturele wijze waarop hij nadenkt over thema’s en stijlen, los van of uitstijgend boven kwesties als taal, ras en nationaliteit. Een meesterwerk. Wel rijst de vraag of de nieuwe generatie Caribische dichters en auteurs (zoals Vahni Capildeo uit Trinidad of Loretta Collins-Klobah uit Porto Rico) nog wel beantwoordt aan deze criteria. Alhoewel de achtergrond van hun werk Caribisch is, is hun werk qua inhoud steeds vaker gericht op de hedendaagse universele leefomgeving die door high-tech, internet, hyperkapitalisme en internationale mafia wordt getekend. De Caribische eilanden kunnen zich daaraan niet onttrekken. Maar dat maakt de discussie met dit heruitgegeven werk van Torres-Saillant extra interessant en actueel.

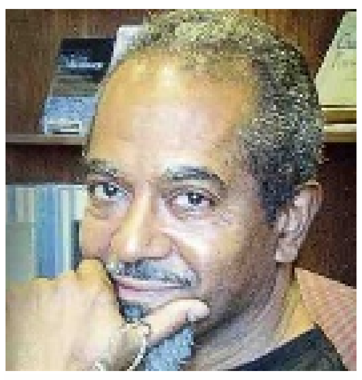

Silvio Torres-Saillant

Ars Poëtica

Telkens een beetje

Sterven doe je niet ineens
maar af en toe een beetje
en alle beetjes die je sterft
‘t is vreemd, maar die vergeet je
het is je dikwijls ontgaan
je zegt ik ben wat moe
maar op ‘n keer ben je aan
je laatste beetje toe

Toon Hermans

Huntu Kòrsou

'Dienstbaarheid als service' (slot)

Wat ben ik onder de indruk van de bijdrage die service clubs (SC) leveren aan onze 'better quality of life'. Zonder hun steun zou het er voor de kwetsbaren onder ons nog minder uitzien. Niet elke ochtend ontbijt op school voor kinderen of uitjes voor ouderen om uit hun isolement te komen. Alle SC werken er hard voor om voor hun activiteiten inkomsten te genereren en ieder lid draagt zijn steentje bij. Op verschillende manieren, van ludieke tot sportieve fundraisingsactiviteiten, maken zij burgers bewust van het belang bij te dragen aan een 'happy community' door het geven van donaties.

Tekst: Shakti-Aroena Lakhi

De leden van de SC werken in verschillende sectoren en bekleden vaak vooraanstaande posities als bankier, arts of ingenieur. Hoogopgeleide mannen en vrouwen met een goede baan die zich inzetten voor de gemeenschap. Ook viel het mij tijdens de gesprekken op dat iedere club zijn eigen, afzonderlijke initiatieven heeft, hoewel de contacten onderling goed zijn. Zo hebben Inner Wheel, Rotary Curaçao en Willemstad vanwege hun ontstaansgeschiedenis een bijzondere band met elkaar en zijn de contacten goed. Maar zij zetten wel elk hun eigen projecten op.

Zoals ik reeds schreef vervullen SC een belangrijke en ondersteunende rol binnen de gemeenschap. Toch zou ik graag willen zien dat er onderling meer samengewerkt wordt. Er bestaat bijvoorbeeld geen overkoepelend overleg waar onderlinge afstemming plaats kan vinden. Ik ben inmiddels drie jaar bezig met het schrijven van artikelen voor de Ñapa en u als lezer zal het zeker niet ontgaan zijn dat ik samenwerking een belangrijk aspect vind binnen duurzame ontwikkeling. Waarom? Omdat het efficiënt is, geld bespaart en er gezamenlijk een nog groter verschil kan worden gemaakt.

Vooral in deze tijden van crisis waar organisaties en burgers niet zo gemakkelijk meer geven aan 'goede doelen', is het bundelen van kennis en krachten een 'must'. Een ander voordeel van een dergelijk SC-platform is dat men een belangrijke gesprekspartner kan zijn voor de overheid en een lobbyfunctie kan vervullen binnen het proces van duurzame ontwikkeling. En hiermee, behalve kortetermijnprojecten, een strategische bijdrage levert. Ik denk dat juist de SC deze rol kunnen vervullen, omdat zij uit leden bestaan die goede posities bekleden in de samenleving en die een groot netwerk hebben. Vanuit verschillende kanten tijdens het interviewen, kreeg ik te horen dat hulp van SC een 'druppel op een gloeiende plaat' is en dat zij helpen waar zij kunnen en dat zij niet in hun eentje het 'gat' van verpaupering van de samenleving kunnen dichten. Daarom denk ik dat de SC middels samenwerking de 'grote regenbui' kunnen vormen om de plaat te laten afkoelen.

Onlangs heeft '50 hours live radio', een initiatief van Rotary Club Curaçao, plaatsgevonden. Deze grote fundraising heeft vier ton opgeleverd, die zal worden besteed aan schoolbenodigdheden als tassen en broodtrommels voor kinderen wier ouders het niet kunnen betalen. Ik draag dit initiatief zeker een warm hart toe en tegelijkertijd zou het in mijn ogen mooier zijn geweest als dit vanuit alle SC opgezet zou zijn. Gezamenlijk een visie ontwikkelen hoe de opbrengst op korte en op lange termijn ingezet kan worden ten dienste van degenen die het hard nodig hebben.

Kort en krachtig gezegd, in mijn ogen zijn SC onmisbaar. En door samen te werken kunnen zij hun positie versterken en verankeren en zodoende nog meer bijdragen aan een veerkrachtig Dushi Kòrsou.

Ir. Shakti-Aroena Lakhi is voorzitter en medeoprichtster van Huntu Kòrsou. Een stichting die zich inzet voor een 'better quality of life' op Curaçao. Meer lezen over dit initiatief: www.huntu-korsou.org en www.facebook.com/HuntuKorsou .

Wat vertelt de kernkwadrant?

Heb je ook weleens dat een kind je het bloed onder de nagels vandaan kan halen? Ik denk dat iedereen dit weleens meemaakt. Maar heb je je wel eens afgevraagd waarom je je er zo erg aan stoorde? Volgens Daniel Ofman, auteur en medeoprichter van Kern Konsult, is een dergelijke ergernis heel persoonlijk en heeft het met je eigen kernkwaliteiten te maken.

Tekst: Bertine Vermeer

Kernkwaliteiten zijn aangeboren kwaliteiten die deel uitmaken van wie je werkelijk bent.

Wanneer je weet wat je kernkwaliteiten zijn, kan je beter inzicht krijgen in je persoonlijke behoeften en capaciteiten. Daarnaast kan je aan de hand van een kernkwaliteit nog meer over jezelf te weten komen. Iedere kernkwaliteit gaat namelijk gepaard met een bijbehorende valkuil, uitdaging en allergie. Om deze te ontdekken heeft Ofman een model bedacht, genaamd de kernkwadrant (Zie figuur).

Valkuil

De valkuil is de overtreffende trap van de kernkwaliteit. Als je ergens goed in bent, dan voel je je hier comfortabel bij en dan krijg je hier vaak positieve aandacht door. Als je nu in een situatie terecht komt waar je je niet prettig in voelt, dan is de kans groot dat je het comfortabele gevoel gaat opzoeken, door in meer dan gebruikelijke mate het gedrag vanuit je kernkwaliteit te vertonen.

Een voorbeeld: Wanneer een kind zich onzeker voelt over zijn rekenvaardigheid en van nature erg humoristisch is, dan is het waarschijnlijk dat het kind - wanneer het een antwoord op een vraag niet weet - de clown uit gaat hangen. Dit wordt door docenten dan vaak als probleemgedrag ervaren, maar het is dus eigenlijk een overdrijving van een kernkwaliteit. Op dezelfde manier kan de kernkwaliteit 'zorgzaam' omslaan in 'betuttelend', 'zelfverzekerd' in 'arrogant' en 'zelfstandig' in 'eigenwijs'.

Uitdaging

De uitdaging is het positief tegenovergestelde van de valkuil. Je kunt zeggen dat iemand met een bepaalde kernkwaliteit, soms iets meer (uitdaging) mag zijn. Een voorbeeld: Als iemand de kwaliteit 'moedig' heeft, dan kan de valkuil (teveel van het goede) 'roekeloos' zijn. Een bijbehorende uitdaging is dan bijvoorbeeld 'behoedzaam'.

Allergie

De allergie is de overtreffende trap van de uitdaging. Het is gebleken dat mensen er slecht tegen kunnen wanneer anderen hier teveel van laten zien. Een bescheiden persoon kan bijvoorbeeld allergisch zijn voor dominante, zelfverzekerde figuren. Die zullen al snel het etiket 'arrogant' opgeplakt krijgen. Maar zo'n perceptie is dus heel persoonlijk en gebaseerd op een eigen kernkwaliteit.

Wanneer u voortaan een kind storend gedrag ziet vertonen, dan is het goed om op zoek te gaan naar de onderliggende kernkwaliteit(en). Behalve dat het gedrag een manier kan zijn om de comfortzone op te zoeken, zoals hierboven beschreven, is het vaak ook een overdrijving van een kernkwaliteit die onvoldoende wordt herkend en erkend. Ieder kind wil immers in zijn kwaliteiten worden gezien. Geef je die kwaliteit de nodige aandacht en erkenning, dan is de kans groot dat het storende gedrag snel zal verminderen. Verder kan je bij jezelf nagaan in hoeverre de irritatie misschien te maken heeft met je eigen allergie. Op die manier kan je de irritatie wellicht wat meer relativeren.

Tuma mi Man

Tuma mi Man is een kinderdagverblijf, dat behalve reguliere opvang ook sociale opvang biedt aan minderbedeelde kinderen uit de achterstandswijken in de omgeving Parera. Voor meer informatie over Tuma mi Man: info@tumamiman.com / 4659200, of Facebook: www.facebook.com/FundashonTumaMiMan

Ir. Bertine Vermeer is office-manager en innovatie-deskundige bij Tuma mi Man.

Puzzels

PRIJSPUZZEL

HORIZONTAAL:
1. Beslist; 5. zwemvogel; 8. sedert; 12. Griekse letter; 13. Amerikaanse staat; 16. artikel; 17. Bijbelse stad; 18. durf; 19. gordel; 21. bijwoord; 22. rivier in Italië; 24. wal; 26. Turkse brandewijn; 28. gelofte; 30. loopvogel; 31. korenmand; 32. etgroen; 35. episcopaat; 37. overdreven; 38. tuinboon; 39. voorzetsel; 40. soort egel; 42. krab; 45. Spaanse eretitel; 46. judograad; 48. hierheen; 49. punt van een lijst; 51. publiciteitsorganen; 53. sportief; 55. Frans lidwoord; 56. schattig; 58. donatie; 60. muzieknoot; 61. doek; 63. bijbelverklaring; 65. soort hert; 66. tandglazuur; 67. withandgibbon; 68. gesel.

VERTICAAL:
1. Zaniken; 2. naarling; 3. bazige vrouw; 4. rivier (Sp.); 5. gifslang; 6. Chinese afstandsmaat; 7. breisteek; 8. rivier in Polen; 9. achter; 10. modder; 11. streep op de huid; 14. nieuw; 15. clown; 18. veengrond; 20. doorweekt; 23. rangtelwoord; 25. soort tijdschrift; 27. staat in de Pyreneeën; 29. omlaag gaan; 31. lier; 33. onheilsgodin; 34. achttiende–eeuwse japon; 35. woud; 36. grootvader; 40. middel; 41. hoofdstad in Europa; 43. greep; 44. vak; 46. rol van een schrijfmachine; 47. rivier in Afrika; 50. ploeg; 51. mengsel; 52. verhoogde toon; 54. denkbeeld; 57. troefkaart; 59. hoofddeksel; 62. vader; 64. bevel; 65. muzieknoot.

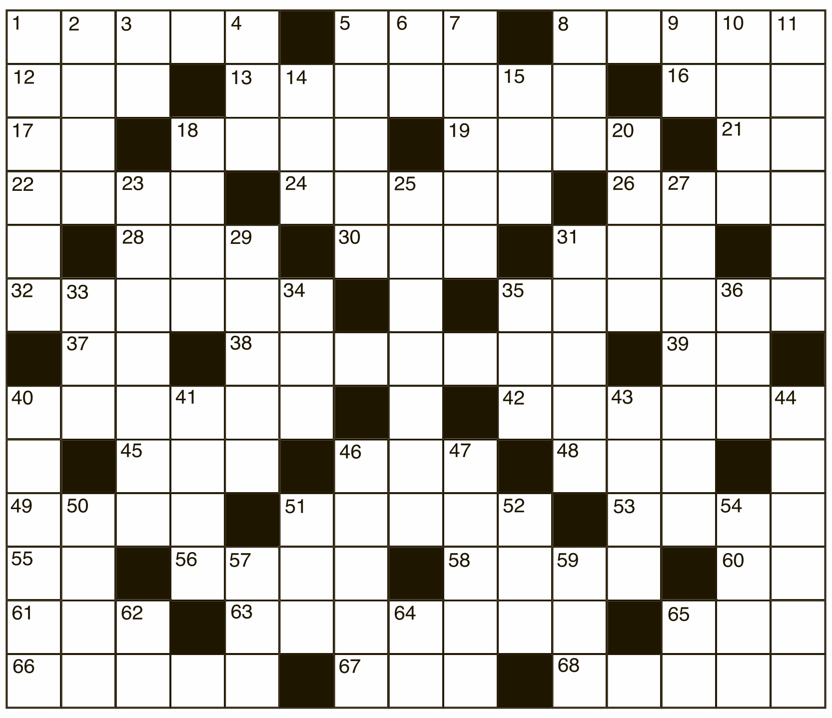

Uit de inzendingen van de Amigoe-puzzel van vorige week is als winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Mervis Herrera
Archimedestraat 3
Aruba

Gisela de los Santos
Pimpiriweg 29
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie ophalen op het kantoor van de Amigoe. Curacao: Kaya Fraterna di Skèrpènè z/n tot drie uur n.m. Aruba: Bilderdijkstraat 16-2, tijdens kantooruren. Oplossingen moeten zowel op Curaçao als Aruba zijn ingediend op woensdag voor 12:00 uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: Amigoe-puzzel. Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar Curaçao: (00599-9) 767-4744. De prijzen vervallen na drie maanden.

ANAGRAM

Op elke verticale regel dient een woord van vier een van vijf en een van zes letters te worden ingevuld. Het woord van vijf letters bestaat uit de letters van het voorgaande woord plus 1, het woord van zes letters bestaat uit de vijf letters van het voorgaande woord plus 1. Als de hele puzzel juist is ingevuld, vormen de letters op de vet omlijnde regel een woord.

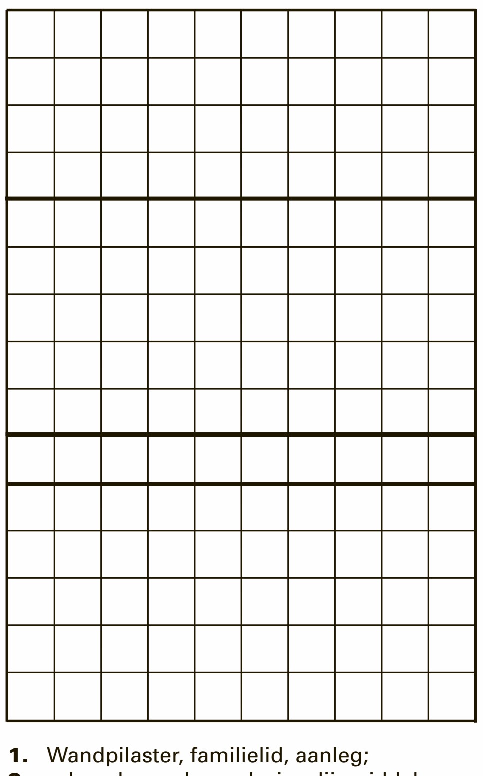

1. Wandpilaster, familielid, aanleg;
2. schaapkameel, noodsein, slijpmiddel;
3. gemalen product, zeurkous, vleier;
4. deel v.d. hals, belhamel, fair;
5. niveau, open stadsruimte, plant v.d. groenbemesting;
6. deel v.e. vaartuig, inwendig orgaan, moordenaar;
7. gigant, vis, kroonkandelaar;
8. kleur, jam, dooier;
9. etagewoning, meubelstuk, voetbalploeg;
10. kledingstuk, midden, gebied.

CRYPTO-OVERLAPPER

Op elke regel twee woorden invullen. Twee of meer eindletters van het eerste woord zijn meteen de beginletters van het tweede woord.

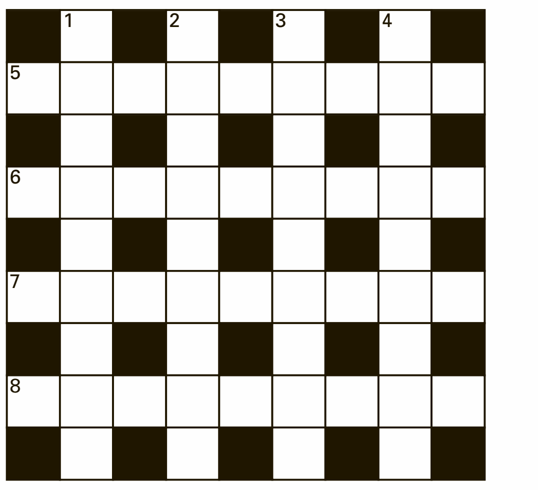

Horizontaal:
5. De opbrengst als er nattigheid valt (4); Naar buiten benen en botten (8);
6. Zet je (samen) schrap! (4); Niet uitzichtloos voor een meisje tussen haar ouders (8);
7. Spoken verwijderen (8); Er gaan veel toeschouwers in een (Amster dams) circus (5);
8. Vroegere verbinding? (6); Eraan gehouden om te snuiven (6).

Verticaal:
1. Veel brandstof en drank gebruiken (6); Schrijf aan een vis over het strafrecht! (6)
2. De score is in positie (5); Familie van een kieskauw? (8);
3. Vracht om te consumeren (4); Primitief argument (8);
4. De kelder is zijn laatste rustplaats (6); De aandelen van Ben junior (6).

WOORDZOEKER

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel voor regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

N	E	G	I	U	T	N	I	Z	T	S	A	T
T	O	W	E	R	A	O	E	E	N	R	O	N
L	R	B	E	I	M	M	U	M	E	R	U	A
E	L	N	I	M	N	R	E	E	U	I	Z	N
K	J	O	E	R	A	E	P	O	T	L	A	E
N	B	E	B	A	A	R	D	L	P	A	C	A
I	U	O	K	E	E	M	E	N	B	A	H	A
W	P	L	R	T	D	N	A	R	E	G	T	N
R	E	P	N	S	E	R	E	R	I	W	A	P
A	S	I	E	N	T	J	A	F	A	A	A	L
W	W	E	T	I	S	H	G	A	L	P	R	A
E	M	R	T	T	S	R	A	S	K	I	D	K
G	E	A	E	N	O	I	T	R	P	R	I	B
E	E	L	A	N	A	I	C	A	N	P	G	O
N	G	L	D	R	U	N	T	N	E	A	N	R
W	E	G	E	N	B	O	U	W	I	C	S	D

Aanplakbord
Borstharnas
Braam
Capri
Douro
Elkaar
Entree
Gifgrond
Gletsjerbaan
Incisie
Kaardebol
Lumen
Meeuw
Mummie
Nantes
Norne
Paramaribo
Poema
Tapir
Tastzintuigen
Tower
Uitlenen
Uitslaan
Warwinkel
Wegen
Wegenbouw
Wenden
Winterpeer
Zachtaardig

PUZZELSLANG

Begin bij vakje 1. Bij elk volgend cijfer begint een nieuw woord. De laatste letter van een woord is telkens de eerste letter van het volgende woord. Bij goede invulling, is in de licht gekleurde vakjes een woord te lezen.

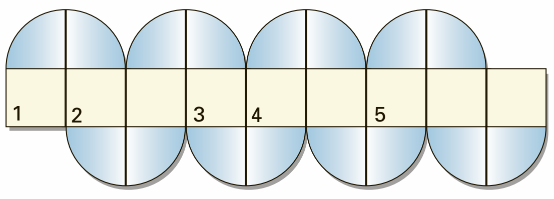

1. Misslag; 2. deel van het Midden-Oosten; 3. brompot; 4. gemelijk mens; 5. tak van wintersport.

© Puzzelland/131123

SUDOKU

	3		9	2			1	7
		9				5	4	
		7			8			
1	6				2			
3				1			8	5
7			4	3				1
6	7					2		
		5	6		4		9	
			2	5	3			8

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

Oplossing vorige week

7	2	3	9	1	5	4	8	6
6	8	9	7	4	2	1	5	3
1	4	5	6	3	8	9	2	7
5	9	7	4	2	1	6	3	8
2	1	8	3	7	6	5	4	9
4	3	6	8	5	9	2	7	1
8	5	4	1	9	7	3	6	2
3	6	1	2	8	4	7	9	5
9	7	2	5	6	3	8	1	4

OPLOSSINGEN VAN VORIGE KEER

Prijspuzzel: HORIZONTAAL: 1. Jas; 4. judopak; 10. tot; 13. osel; 15. kubus; 16. reno; 17. kaken; 19. ein; 20. deler; 21. stelt; 23. taupe; 25. ra; 27. hoe; 29. nor; 30. si; 31. ieme; 33. gebed; 34. oele; 36. ga; 37. ai; 38. op; 39. go; 40. dior; 42. orego; 43. doof; 45. er; 46. ode; 48. roe; 50. po; 51. akant; 53. knoet; 55. baten; 57. eau; 59. graaf; 61. eton; 62. werst; 64. navo; 65. del; 66. demeter; 67. ier. VERTICAAL: 1. Jokari; 2. asa; 3. seks; 5. uk; 6. duet; 7. obi; 8. punt; 9. as; 10. tele; 11. one; 12. torsie; 14. lethe; 16. repro; 18. neo; 20. duo; 22. legioen; 24. andoorn; 26. aegir; 28. abeel; 30. sloop; 32. mao; 35. ego; 40. dekbed; 41. roken; 43. deern; 44. fosfor; 47. dan; 49. oog; 51. atol; 52. teem; 53. kust; 54. taai; 56. ate; 58. are; 60. ave; 62. we; 63. te. **Crypto-overlapper:** Horizontaal: 5. Waardpool; 6. slakenhal; 7. sirebound; 8. rechtsoms. Verticaal: 1. Pafleider; 2. vrijknecht; 3. spinborst; 4. komafname. **Anagram:** 1. mens-nimes-smient; 2. reuk-kleur-likeur; 3. pion-piano-alpino; 4. noga-conga-cognac; 5. rans-snaar-harnas; 6. maat-amati-tatami; 7. peer-repel-helper; 8. teug-terug-urgent; 9. knie-knier-ingang; 10. arts-trans-snater. Gevraagd woord: SLACHTHUIS **Woordzoeker:** AANSTICHTER **Puzzelslang:** 1. Pisa; 2. amateur; 3. reno; 4. okinawa; 5. aquavit. Het sleutelwoord luidde: PATRONAAT

Tomatensoep

Hetgeen geldt voor rauwkostsalades, geldt ook voor soepen: men kan nooit teveel recepten voor soep hebben. Tomatensoep is niet een soort soep die geliefd is bij 'yunan di Kòrsou'. De tomaat als groente wel, maar niet zozeer als soep. Het is een gemakkelijk recept en levert veel goede voedingsstoffen. De 'yu di Kòrsou' eet bijna alle krioyo-gerechten toch al met een tomatensmaak, doordat er wordt gekookt met tomaten en/of tomatenpuree. Nu ligt hier de kans om een echte tomatensoep te proberen.

Tekst: Miriam de Windt

De goede voedingsstoffen in dit gerecht worden geleverd door de peulvruchten en de groenten. Gemakkelijk!
Als de basis van deze soep groenten en peulvruchten is, kunt u zelf bedenken dat er geen verzadigde vetten en geen cholesterol in zit. In het recept staat dat u een geurige runderbouillon dient te gebruiken voor deze soep. Indien u de bouillon maakt van runder-soepvlees, eventueel met been en merg, ja... dan zullen er verzadigde vetten en cholesterol in uw bouillon aanwezig zijn, dus ook in uw soep. Voor 1 liter bouillon heeft u 200 gram soepvlees nodig voor een geurige bouillon. 200 Gram runderschenkel bijvoorbeeld, bevat 2 gram verzadigde vetten en 110 mg cholesterol. Hoeveel er in de bouillon achterblijft is niet bekend. Zeker niet als u het vet afroomt. Overigens, afromen van vet dat achterblijft bij het maken van verse bouillon, hetzij van vlees of kip, dient een 'standard operating procedure' te allen tijde te zijn bij iedereen. Bouillon van verse vis zal over het algemeen weinig tot geen vetten bevatten. Bovendien, áls er vetten in de bouillon zijn, komt dit van de visolie in het visvlees en de visgraten. Visolie is goed, hier hoeft u zich geen zorgen om te maken.
Om de hoeveelheid zout te minderen, kunt u het zout weglaten. Het percentage natrium wordt dan 35 procent van uw dagelijkse behoefte. Toch nog aan de hoge kant, maar niet ongebruikelijk voor soep. Gedurende de dag dient u gerechten te gebruiken die weinig tot geen zout bevatten.
Vleesbouillon bevat urinezuur-verhogende stoffen. Met andere woorden niet aan te raden bij onder meer reuma.

Eenmaal zoveel plantaardige voedingsmiddelen voor deze soep, zou ik zeggen waarom niet helemaal plantaardig? Met groenten en verse specerijen kunt u ook een lekkere bouillon maken. U heeft dan een vegetarische, néé... zelfs veganistische soep voor een balansdag of voor een dag zonder vlees.

Tomaten
De tomaat groeit als vrucht en wordt als groente gegeten: de tomaat is een vruchtgroente. De tomaat is familie van het nachtschade-geslacht. De gifstof, tomatine, zit in groene onrijpe tomaten.
De gifstof is neurotoxisch, die het zenuwstelsel van mensen en dieren kan beïnvloeden.
De gifstof verdwijnt bij het rijpen, maar de plant zelf blijft giftig. U dient dus voorzichtig te zijn met de stengels en de bladeren, zodat kinderen of huisdieren deze niet in mond of bek kunnen stoppen. De gifstof is een bescherming tegen insecten. Vandaar dat de onrijpe tomaat kan groeien, maar zodra deze rijp is dient u snel te zijn om deze te plukken. Het wordt een lekkernij voor schimmels en bacteriën.

De smaak van de tomaat wordt bepaald door de verhouding zoet en zuur. Een waterige tomaat betekent een laag zoet- én zuurgehalte. Meer zoet en minder zuur levert een flauwsmakende tomaat. Zoals overrijpe tomaten normaliter smaken. Een lekkere tomaat heeft een hoger zuurgehalte dan zoet.
De tomaat is een gezonde groente om te eten en bovendien gemakkelijk in het gebruik. Hij bevat veel goede voedingsstoffen, zoals vitamine C, vitamine A en carotenen. Tomaten bevatten ook anti-oxydanten voor extra bescherming.
Verse rijpe tomaten zijn gezond, mits u ze kunt verdragen, geliefd en alom gebruikt. Bij protest en onenigheid zijn rotte tomaten ook net zo geliefd en worden alom gebruikt. Veelzijdig dus.

In een mediterraan dieet...
Het gerecht van deze week kan dienen als een voorbeeld of strategie om verse groenten in uw voeding te verhogen. Zeker voor kinderen en ouderen die veelal te weinig groenten binnen krijgen. Tevens bevat deze soep geen vlees. Twee belangrijke kenmerken van het mediterraan dieet: veel groente en weinig vlees. Tomatensoep met basilicum scoort derhalve ruim voldoende en is een welkome aanvulling in uw recepten-archief voor soepen.

Miriam de Windt is diëtiste en natural nutritionist.
T 889-1788
C 520-6932
E mdewindt@scarlet.an.

Voedingswaarde voor 1-persoonsportie,
zonder stokbrood en kaas

Voedingsstoffen	Hoeveelheid	% DAH
Calorieën/ kJoules	131/ 550	7%
Natrium	840 mg	42%
Eiwitten	7 g	7%
Kalk	93 mg	13%
Vetten	4 g	6%
IJzer	2.8 g	19%
Verzadigde vetten	0	0
Vitamine A	275 mcg	31%
Vitamine B1	0.21 mg	21%
Vitamine B2	0.1 mg	8%
Cholesterol	0	0
Vitamine C	40 mg	57%
Koolhydraten	16 g	6%
Voedingsvezels	10 g	33%

De percentages zijn berekend op basis van 2000 calorieën (8400 Kjoules) per dag, voor een gezonde volwassene.

Kook mee met May

Tomatensoep met basilicum en canellini-bonen

Voor 6 personen.

Ingrediënten:
2 eetlepels extra virgin olijfolie
2 tenen knoflook, gekneusd
1 flinke ui, schoongemaakt, klein gesneden
stukje verse promèntè, naar smaak, heel fijn gesneden
2 preien, alleen witte en lichtgroene deel gebruiken, goed schoongemaakt, in dunne plakjes gesneden
1 stengel bleekselderij met blaadjes, schoongemaakt en in plakjes gesneden
2 pond verse rijpe tomaten, vellen en pitten verwijderd, in stukken gesneden
4 cups versgetrokken geurige magere runderbouillon
1 blik canellini-bonen, in een zeef onder koud stromend water afgespoeld
zout en vers gemalen zwarte peper
1 eetlepel limoensap
1 theelepel suiker
6 eetlepels gehakte verse basilicum

Bereidingswijze:
In een soeppan met dikke bodem de olijfolie verhitten en de knoflook 1 à 2 minuten bakken en verwijderen.
De ui, verse peper, prei en selderij toevoegen en gaar smoren.
De tomaten en de bouillon toevoegen en de soep aan de kook brengen.
Het vuur temperen en de soep 30 minuten laten pruttelen.
Van het vuur nemen, iets laten afkoelen en met de staafmixer pureren.
De bonen toevoegen, verwarmen.
Met zout en peper afmaken, limoensap, suiker en 4 eetlepels van de basilicum toevoegen.
Nog even doorkoken.
Met de rest van de basilicum, warm stokbrood en Parmezaanse kaas serveren.

Eet smakelijk,
May

WIJNADVIES

Verzorgd door de wijnspecialisten van Licores Maduro

Xplorador Rosé, Concha Y Toro

Druivensoort: **Cabernet Sauvignon**
Streek: **Central Valley, Chili**
Kleur: **Intens roze met oranje gloed**
Geur: **Kersen en donkere bessen**
Smaak: **Bloemige wijn met kersenstructuur**

Zeer sappige rosé uit de wijnreeks van Xplorador. De wijnen uit deze reeks zijn allemaal gemaakt met een duidelijke structuur van één bepalend druivenras.
Deze rosé springt er direct uit door zijn zuiverheid en mooie kleur.
Ook in de neus fijne geuren van rode kersen en bessen.
Als we de wijn proeven dan is het duidelijk een zeer volwassen roséwijn met het karakter van de Cabernet Sauvignon, rijp fruit, body, licht peperig op de achtergrond.
Breed inzetbaar om te drinken als aperitief, maar gaat zeer goed bij kleine tapashapjes zoals knoflookchampignons, gedroogde worst en kleine sardines of inktvisringen.

Een wijn dus die heel veel combinaties aankan, maar vooral een wijn om te schenken op feestjes met veel gezelligheid.

Santé!
Erik van Kampen, sommelier

Deze wijn is verkrijgbaar bij The Store Licores Maduro en uw favoriete supermarkt!

Het genot van wijn

Zo licht als lucht, nieuwe trend?

Aan de race naar alsmaar zwaardere en krachtigere wijnen lijkt een einde te komen. Gelukkig maar. Als je het assortiment wijnen van een domein proeft, waar ook ter wereld, valt meestal op dat, naarmate je van goedkoper naar duurder gaat, de wijnen zwaarder en krachtiger worden.

Tekst: Erik van Kampen

Waarom eigenlijk? Domeinen willen wijnen hebben voor verschillende marktsegmenten, dus ook voor het topsegment van wijndrinkers met veel geld. Daarom volgen ze een redenering die vanuit zakelijk oogpunt logisch is: als je een consument wilt overtuigen méér geld uit te geven, moet je hem ook méér bieden. In wijntermen wil dat zeggen: meer kleur, meer geur, meer smaak, meer concentratie, meer kracht, meer alcohol, meer hout. Méér van alles dus. Behalve van de eigenschappen waar het in wijn echt om draait: evenwicht, complexiteit, finesse, klasse.

In vele van die topwijnen voel je dat de wijnmaker vreselijk hard zijn best heeft gedaan om een Grote Wijn te maken. Daardoor is er steeds vaker het gevoel voor evenwicht en nuance verloren gegaan.
Het is verhelderend na te gaan hoe die 'topwijnen' in realiteit gemaakt worden. Zo weet men uit studies dat de kleur van een wijn de kwaliteitsperceptie van mensen beïnvloedt. Hoe donkerder, hoe gemakkelijker mensen bereid zijn om meer voor die wijn te betalen. Welnu, hoe krijg je meer kleur in een wijn? Door meer extractie, dat wil zeggen, door een langere en intensere inweking van de druivenschillen en pitten in het sap. Vergelijk het met thee, ook daar krijg je een donkerder kleur door het kruidenzakje maximaal te extraheren. Maar wordt de thee daardoor lekkerder? Nee, want je extraheert ook de bitterstoffen. Hetzelfde gebeurt met wijn.
Voor geur en smaak idem dito. Een wijnmaker die het uiterste wil halen uit het aromatische potentieel van de druiven, riskeert ook de bittere aroma's van schillen en pitten mee te krijgen.
Wijnmakers streven vaak naar een hogere concentratie, onder meer door een deel van het sap te laten wegvloeien, zodat de wijn 'dikker' wordt. Een andere methode is de concentratiemachine, die water aan het druivensap onttrekt. Wordt de wijn daardoor beter? Niet noodzakelijk. Als 'gewicht op de tong' een criterium wordt, kan je net zo goed siroop of confituur maken. Er zijn wijnmakers die net naar het tegenovergestelde streven, en de sensatie van wijn in de mond zo licht mogelijk willen houden: delicaat, fijn, fragiel, 'aérien' (licht als lucht) zoals de Fransen zo mooi zeggen. Vaak is dat veel aangenamer, zeker bij een maaltijd. De kwaliteit van een sensatie zit niet in de kracht ervan, het is precies de subtiliteit die bij mij het grootste genot verschaft.

Alcohol is ook een krachtverstrekker: hoe hoger het percentage, hoe meer je een gevoel van kracht ervaart. Zogenaamde 'topwijnen' deinzen tegenwoordig niet terug voor percentages van 15 procent en meer. Nog nooit heb ik een goede wijn geproefd die zulke niveaus bereikt. De alcohol integreert zich dan immers niet meer in de wijn. Je ruikt hem meteen alsof hij boven de wijn zweeft, je proeft hem ook als iets aparts, en vooral in de afdronk laat hij een branderig gevoel na.

Alcohol ontstaat van nature, door de vergisting van de suikers in de druif. Percentages van 12,5 en 13 procent worden door de meeste wijnliefhebbers beschouwd als ideaal. Maar door toevoeging van suikers aan de most kan het alcoholpercentage verder stijgen.
In koele regio's, waar de druiven te weinig suikers opbouwen door een gebrek aan zon en warmte, kan zo'n praktijk te verantwoorden zijn. Maar kunstmatige aanzoeting integreert zich altijd minder goed in een wijn dan de natuurlijke suikers van de druif.
Meer alcohol bereik je ook door wijnstokken aan te planten in warmere klimaten. Door meer zon bouwen de druiven meer suikers op, die tot meer alcohol leiden. Maar niet noodzakelijk tot betere wijn. De opbouw van suikers in een druif gaat vanaf een bepaald moment immers gepaard met een afbouw van zuren. Precies die zuren zorgen voor de frisheid van een wijn, zeg maar, voor de zin naar een tweede glas.
Bovendien gaat de opbouw van suikers in warme klimaten meestal sneller dan de rijping van aroma's en tannines die meer tijd nodig heeft. Veel alcohol in een wijn gaat daarom nogal eens gepaard met weinig aromatische expressie en smaakreliëf, en met onrijpe bittere tannines. En zelfs al zou de wijn boeiende aroma's ontwikkelen, dan nog zou de alcohol die meer dan waarschijnlijk overdonderen. Wat overigens ook gebeurt met de boeiende aroma's van een maaltijd.
Wijnmakers die geen gevoel voor evenwicht hebben, krijgen dat niet plotseling in hun gebruik van eikenhouten vaten. Alweer bestaat hier een misverstand, namelijk dat een Grote Wijn langer op eikenhout zou moeten rijpen, en dan nog liefst op nieuw hout. Dat geeft namelijk de meeste houtsmaak af, en opnieuw blijkt dat wijndrinkers die veel geld over hebben voor een wijn, graag duidelijk proeven dat die wijn in een vat heeft gelegen.
Toch tekent zich hier een nieuwe trend af: er is een groeiende vraag van het publiek naar minder houtsmaak in een wijn. Zelfs in Amerika, voormalig paradijs van de houtgerijpte wijnen, zie je nu meer en meer flessen die 'unwooded' op hun etiket hebben staan. Het is een verkoopargument geworden. Zoals in de culinaire wereld willen mensen opnieuw de pure smaak van de ingrediënten proeven. In de wijnwereld is dat het fruit.
Het zijn allemaal stappen naar een ander type wijnen, weg van het zwaardere soort.
Ik ben een voorliefde gaan ontwikkelen voor dit 'lichtere' genre, wijnen met minder concentratie en extractie, subtielere aroma's, beheerste alcohol.
Deze wijnen zijn lichter van kleur, 'wegen lichter op de tong', en hun geuren en smaken dienen zich niet met volle kracht aan. Vandaar dat ze vaak minder kwalitatief worden ingeschat. De term 'licht' wordt in onze omgangstaal immers meestal gebruikt om iets aan te duiden dat minder waardevol is. Maar bij deze wijnen is dat geenszins het geval, integendeel. 'Lichtheid' kan perfect samengaan met grote zuiverheid, mooie en precieze aromatische expressie, raffinement en evenwicht, complexiteit en lengte.

À Votre Santé

Erik van Kampen is sommelier bij Licores Maduro.

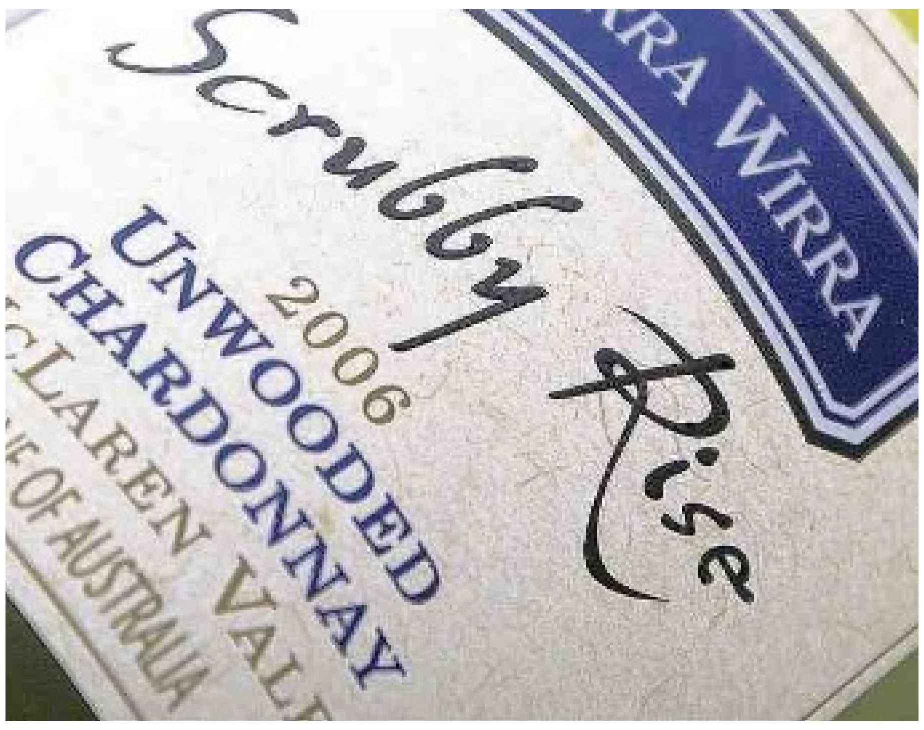

'Unwooded' betekent dat de wijn niet is gerijpt in houten vaten, maar in roestvrij stalen tanks. Ook wordt er niet op een andere manier de typische houtsmaak toegevoegd.

Recht

De Sukkels

Stelt u zich voor dat uw achternaam Sukkel, Poepjes of Hode is, allemaal voor bespotting vatbare achternamen die in Nederland bestaan of hebben bestaan. Voor veel mensen zal het geen pretje zijn om met zulke achternamen door het leven te gaan. Gelukkig kan daaraan iets worden gedaan.

Tekst: Suhendra T. Leon

De wet maakt het mogelijk dat op verzoek van een persoon of zijn wettelijke vertegenwoordiger zijn achternaam gewijzigd wordt. De gronden waarop een verzoek kan worden toegewezen zijn opgenomen in een richtlijn.
In dit artikel bespreek ik de meest voorkomende gronden en ga ik kort in op de procedure om achternamen en voornamen te wijzigen.
Volgens de richtlijn komen niet alleen kennelijke bespottelijke achternamen in aanmerking voor wijziging. Het is mogelijk dat indien de bespottelijkheid van de achternaam verband houdt met het beroep, de maatschappelijke positie en persoonlijke hoedanigheid van de drager de naam in sprekende gevallen gewijzigd wordt. Ook indien een achternaam zoveel voorkomt dat zij onvoldoende onderscheidend vermogen heeft, kan deze gewijzigd worden.
Ook personen die door naturalisatie of door het doen van kennisgeving de Nederlandse nationaliteit hebben verkregen, kunnen in aanmerking komen voor een geslachtsnaamwijziging indien het kennelijk voor de inburgering van belang is.
De keuze van de nieuwe achternaam is in voornoemde gevallen beperkt. Als wijziging niet mogelijk is door omzetting van enkele letters of toevoeging van een voor- of achtervoegsel, kan als andere achternaam de naam van een ouder gekozen worden.
Sommige alleenstaande ouders ondervinden moeilijkheden indien hun kind de naam van de andere ouder heeft. Een voorbeeld daarvan is

reizen met hun kind terwijl dit niet hun geslachtsnaam heeft. Het is dan de overweging waard om de geslachtsnaam van het kind te wijzigen in die van de verzorgende ouder. De verzorgende ouder moet in dit geval het kind wel 5 jaar zonder de andere ouder hebben opgevoed na het einde van het huwelijk of de relatie.
Van een minderjarige kan de geslachtnaam in die van de stiefouder of van een pleegouder gewijzigd worden indien er aan bepaalde criteria wordt voldaan.
In deze gevallen moet de niet opvoedende ouder gehoord worden en kan deze bezwaar maken tegen de geslachtsnaamwijziging. Aan het bezwaar van de niet opvoedende ouder kan voorbijgegaan worden indien er tussen ouder en kind geen of nagenoeg geen contact bestaat of het kind de twaalfjarige leeftijd heeft bereikt en aangeeft dat hij bekend zijnde met zijn afstamming zelf de naamswijziging wenst. Daarnaast kan aan deze bezwaren voorbij worden gegaan indien zij niet opwegen tegen de belangen van het kind bij naamswijziging.
Ook meerderjarige kinderen kunnen de naam van hun pleegouder, stiefouder en opvoedende ouder aannemen. De pleegouder en de stiefouder moeten instemmen met de naamswijziging. De ouder die hen de achternaam heeft gegeven wordt in deze gevallen ook gehoord.
De procedure van geslachtsnaamswijziging vangt aan door een met redenen omkleed, schriftelijk verzoek aan de Gouverneur. Indien het verzoek gehonoreerd wordt, wordt de naamswijziging vastgelegd in een landsbesluit.
De procedure voor het wijzigen van de voornamen is een stuk eenvoudiger dan het wijzigen van geslachtsnamen. De betrokken persoon of zijn wettelijke vertegenwoordiger kan een verzoek bij de rechter indienen. De verzoeker moet echter wel een zwaarwegend belang hebben voor honorering van zijn verzoek. Een voorbeeld van een zwaarwegend belang is transseksualiteit van de betrokken persoon.
Indien uw achternaam toevallig Sukkel, Poepjes of Hode is, bied ik hierbij mijn excuses aan voor het bespotten van uw naam.

Mr. Suhendra T. Leon is werkzaam bij SMS Attorneys at Law

Mens & Werk

De financieel-administratief medewerker

Een financieel medewerker werkt op de afdeling financiële administratie van een bedrijf of bij de overheid. Alles wat met geld te maken heeft wordt financiën genoemd. Een financieel medewerker verzamelt en ordent de financiële gegevens van de organisatie en hij controleert informatie zoals facturen, urenoverzichten en declaraties. De juiste gegevens worden in de computer ingevoerd en daar worden speciale computerprogramma's voor gebruikt. Het werk als financieel medewerker is dus een verantwoordelijke functie, waar niet iedereen bij stilstaat.

Tekst: Judice Ledeboer

Veel jongeren denken dat als ze goed zijn met 'cijfertjes' dat ze dan een studie moeten gaan doen in de financiële sector. Maar iemand moet ook de juiste persoonlijkheidskenmerken en competenties hebben die geschikt zijn voor het beroep van financieel medewerker. Competenties geven aan waar iemand goed in is en bestaan uit een of meer van de volgende onderdelen: vaardigheden, kennis, drijfveren, persoonlijkheid en capaciteiten.
Vaardigheden zijn activiteiten waar iemand goed in is. Vaardigheden zijn aan te leren. Iedereen beschikt over bepaalde vaardigheden. Heel vaak zijn wij ons niet bewust van bepaalde vaardigheden. Die worden pas zichtbaar als je dingen gaat doen. Er zijn mensen die even snel een feestje organiseren en er zijn mensen die er weken mee bezig zijn om dat te doen. Degenen bij wie het gemakkelijk afgaat en die in een handomdraai een feestje regelen hebben duidelijk organisatorische vaardigheden. Een paar andere vaardigheden zijn bijvoorbeeld analytisch vermogen, besluitvaardigheid, concentratievermogen, flexibiliteit, omgaan met kritiek, spreekvaardigheid en luisteren.

Het ontwikkelen van bepaalde vaardigheden vraagt wilskracht, tijd en energie. De Zweedse psycholoog Anders Ericsson rekende eind vorige eeuw uit dat iemand tienduizend uur van oefening nodig heeft om echt goed te worden in de dingen die ze doen. Als je uitgaat van twintig uur tijdsinvestering per week duurt het tien jaar, maar dan blink je wel in iets uit: honkbal, pianospelen of een bepaalde operatie uitvoeren. Niet iedereen heeft daar zin in, maar het geeft wel aan dat je tijd en doorzettingsvermogen nodig hebt om ergens goed in te worden. De vaardigheden die een financieel medewerker behoort te hebben zijn administratieve vaardigheden zoals goed kunnen plannen en archiveren en tegenwoordig worden ook goede communicatieve vaardigheden gevraagd. Er gaat veel mis als mensen zich niet goed kunnen uitdrukken en/of als ze niet begrijpen wat een ander zegt of vraagt.

Natuurlijk speelt het kennisniveau dat iemand heeft ook een grote rol. Het kennisniveau zegt iets over wat iemand weet, bijvoorbeeld door een opleiding. Het kennisniveau kan ook veranderen door bij te leren, studies te volgen. Een financieel medewerker behoort kennis te hebben van administratieve procedures en richtlijnen voor het kunnen uitvoeren van de werkzaamheden en boekhoudkundige kennis op mbo-niveau.

En dan zijn de drijfveren van iemand heel belangrijk. Deze zeggen iets over de motivatie en de houding. Drijfveren kunnen veranderen als gevolg van leeftijd en werkervaring. Werknemers die geen belangstelling hebben om aan bijscholing te doen of om extra cursussen

te volgen waarin nieuwe technieken geleerd worden, missen de drijfveren om zich verder te ontwikkelen. Als men continu blijft werken met oude technieken en geen gebruik maakt van nieuwe technieken kan de werkdruk oplopen. Dit kan schadelijk zijn voor de gehele afdeling. De persoonlijkheid is datgene wat een persoon karakteriseert. In het dagelijks taalgebruik heeft men het ook wel over karakter, identiteit of aanleg. Daar is niet direct iets aan te veranderen, mits de persoon zelf besluit om karaktertrekken die tot problemen leiden aan te pakken.

De capaciteiten tenslotte geven het maximale vermogen van iets aan. We hebben allemaal bepaalde aangeboren capaciteiten die niet leerbaar zijn. Hoe iemand zijn capaciteiten inzet hangt weer af van het karakter en de houding. Iemand die besluit om zich te gaan ontwikkelen in de financiële sector behoeft dus niet altijd het karakter en de capaciteiten te hebben om goed te worden op dat gebied en in zijn functie. Het is daarom goed om eerst te kijken of de competenties die iemand nodig heeft in een financiële functie wel aanwezig zijn zoals integriteit, waarbij men op sociaal en professioneel vlak ethisch werkt. Een financieel medewerker heeft een vertrouwensfunctie. Hij ziet gegevens die niet voor buitenstaanders bestemd zijn en hij moet dus 100 procent te vertrouwen zijn. Een andere belangrijke competentie is oplossingsgericht werken. Als er problemen zijn moet hij dat probleem zien op te lossen en daarbij is doorzettingsvermogen ook belangrijk. Hij kan niet opgeven, want rapporten afleveren met fouten erin leidt tot problemen. Het is ook niet professioneel. De financieel medewerker moet ook beschikken over een goed beoordelingsvermogen, want hij moet op basis van beschikbare informatie de juiste conclusies trekken en keuzes maken. En financieel medewerkers die veel met klanten te maken hebben moeten natuurlijk cliëntgericht kunnen werken. Dat betekent dat ze de klanten beleefd en duidelijk en met veel geduld te woord moeten staan en dat ze ook goed moeten kunnen luisteren naar de wensen en behoeften van de klanten. En alles met de nodige service. Het gedrag bepaalt uiteindelijk hoe iemand zijn werk uitvoert en zich beweegt op de werkvloer. Een goede sociale omgang, loyaliteit naar de werkgever, empathie tonen, elkaar een handje helpen als er ineens veel werk is horen bij gedrag. Het gaat dus niet alleen om 'goed zijn in cijfertjes'.

Management

Over organiseren, ondernemen, managen en leidinggeven

Leiderschap (2)

Waar managers de reeds besproken PDCA-cyclus gebruiken die voor Plan-Do-Check-Act staat, gebruiken leiders de IMWR-cyclus. Deze staat voor Inspireren, Mobiliseren, Waarderen en Reflecteren. Het complementeert de PDCA-cyclus en geeft invulling aan het mensgerichte, aan de sociale aspecten die nodig zijn om een organisatie goed te laten functioneren.

Tekst: Jan de Ruijter

Bij inspireren gaat het over het elkaar enthousiast maken voor de doelen en de richting van de organisatie. Het genereren van nieuwe ideeën, het creëren van betrokkenheid, engagement. Het ontwikkelen van een toekomst en daaraan werken. Mobiliseren is het aanwenden van de capaciteiten en kwaliteiten van alle betrokkenen in de organisatie, de medewerkers, partners, bestuurders en klanten, om de doelstellingen van de organisatie te realiseren. Waarderen betekent de bijdragen van anderen meten en belonen. Het voldoen aan de behoefte van medewerkers aan erkenning voor hun inspanningen en reflecteren betekent de tijd nemen om terug te kijken op de behaalde resultaten en daarvan te leren. De tijd nemen om met elkaar te bespreken wat er goed en fout gaat, hoe er nog verder verbeterd kan worden, hoe te bouwen aan een mooie toekomst waaraan met de bezieling en inspiratie van een ieder wordt gewerkt.
Het is nogmaals een van de kenmerken van het Xcel-managementmodel om definities simpel te houden. Het gaat bij leiderschap dus om vertrouwen, bezielen, inspireren en enthousiasmeren van mensen en medewerkers. Een definitie die uitdrukkelijk nìet in het Xcel-systeem past is deze: Effective leadership is the ability to successfully integrate and maximize available resources within the internal and external environment for the attainment of organizational or social goals. In de praktijk, in the real world, hebben we daar weinig aan. Het is te vaag en het leidt veelal tot de vraag: 'Wat betekent dat nou?'
Effectieve leiders dragen vooral de volgende vijf praktijken uit:

1. Voorbeeldgedrag. Ze zijn een schoolvoorbeeld van het gedrag dat ze van anderen verwachten. Ze maken hun persoonlijke waarden duidelijk en ze gedragen zich ook overeenkomstig die gedeelde waarden.
2. Inspireren. Betrokkenheid is niet iets dat af te dwingen is. Leiders weten hoe medewerkers tot betrokkenheid te inspireren. De leider verbeeldt en verwoordt een toekomst en inspireert de medewerkers die visie als hun eigen visie te zien, waaraan ze gaan meewerken.
3. Innovatie. De leider komt met goede ideeen, maar moedigt die ook aan bij anderen en erkent en ondersteunt die.
4. Empowert anderen. Stelt anderen tot handelen in staat, bouwt vertrouwen op en stimuleert samenwerking.
5. Aanmoedigen en belonen. De leider erkent bijdragen van anderen en beloont hen daarvoor.

Er worden verschillende systemen en stijlen van leiderschap erkend en gehanteerd voor het aansturen van mensen om doelen te behalen.
Het eerste systeem is het autoritaire systeem waarbij werknemers opdrachten en beslissingen van senior managers moeten volgen. Alle beslissingen worden door de leider genomen die desnoods met dwang en angst uitgevoerd moeten worden. Met als enig doel dat het werk wordt uitgevoerd en het doel behaald wordt. Er is geen participatie van werknemers en er is geen gelegenheid om bij te dragen of mee te denken. Deze wijze is de primitieve mens eigen.
Mensen die niet beter weten en niets geleerd hebben managen en leiden van nature op deze manier. Het is command and control. Ik ben de baas, dus ik beslis. De stijl is alleen nog effectief in noodsituaties wanneer snelle beslissingen genomen moeten worden en er geen tijd is voor overleg. Maar het is niet effectief op de lange termijn omdat mensen op deze manier nooit hun hart en ziel aan de organisatie zullen geven. Het is treurig dat het nog steeds de meest gebruikte leiderschapsstijl is.
Bij het patriarchale, paternalistische systeem blijven de beslissingen een aangelegenheid van de patriarch, de hoogste leider veelal in een familiebedrijf. De patriarch werkt wel met vriendelijkheid en beloningen in plaats van met dreigen en angst inboezemen, maar duldt geen tegenspraak en heeft geen waardering voor afwijkende meningen van werknemers. Werknemers kunnen meedenken maar alleen wanneer dat de patriarch uitkomt. De patriarch lijkt welwillend, maar heeft geen al te hoge dunk van zijn werknemers. Als mensen goede ideeën zouden kunnen hebben, dan hadden ze wel een eigen zaak en werkten voor zichzelf (net als ik), is de gedachte van een typische patriarch.
Het consultatieve systeem geeft de werknemers al meer kans te participeren en senior management maakt gebruik van de ideeën en meningen van de werknemers, maar de participatie is niet volledig; bij belangrijke beslissingen gaat het management toch de eigen weg en het beleid is vaak ad-hoc en gericht op resultaten op de korte termijn en niet altijd gericht op de lange termijn.
Bij het participatieve systeem heeft de leider het volle vertrouwen in zijn medewerkers. Er is vrije en open, informele communicatie en medewerkers zijn volledig betrokken bij het werk. Medewerkers voelen zich verantwoordelijk voor het bedrijf en voor het behalen van alle doelstellingen. Er zijn financiële bonussen bij het behalen van de doelen, er is wederzijds commitment en het systeem van shared mutual goals loopt vloeiend en geeft de juiste en goede verhoudingen aan binnen de organisatie.
De medewerkers worden bezien en behandeld als partners en zowel de doelen van de organisatie als de doelen van de individuele medewerkers worden nagestreefd. Bij het laissez-faire systeem slaat de leider door. Hij geeft geen leiding meer maar laat het bedrijf volledig over aan de medewerkers. Meestal wordt dit niet uit kracht en vertrouwen gedaan, maar juist door zwakte. Het berust bijna altijd op een laat-maar-gaan-houding en die leiders zijn eigenlijk helemaal geen leiders. Ze geven geen sturing aan de medewerkers, die moeten het zelf maar uitzoeken.
De praktijk heeft ons geleerd dat alleen het participatieve systeem effectief is en de grote internationale ketenbedrijven hebben het autoritaire en de andere systemen zelfs binnen hun organisaties al verboden aan het eind van de jaren 80 van de vorige eeuw. Hoe ver men op de eilanden dus achterloopt op de wereldtrends bleek recent bij de aankondigingen van de Universiteit van Aruba en een groot accountantskantoor dat men op Aruba gaat beginnen aan de discussies op het eiland over de verschillende leiderschapsstijlen om te bepalen welke de meest effectieve is, wellicht zonder de wetenschap dat dat eind 1980 al bepaald werd.

(Wordt vervolgd)

Jan de Ruijter is bedrijfsconsultant op Aruba, geeft seminars en cursussen en is bereikbaar op janderuijter@yahoo.com

Curaçao, spin in het economische web

Curaçao moet de tussenstop worden naar Latijns-Amerika.

Ondernemen in Latijns-Amerika, en dat via Curaçao. Dat is wat het ministerie van Economische Ontwikkeling graag ziet. Een graantje meepikken van de opkomende economieën in de zuidelijke buurlanden. Ondernemers uit België en Nederland waren opgeroepen om in Rotterdam inzicht te krijgen in en mee te denken over de mogelijkheden daartoe.

Tekst en foto's: Mineke de Vries

SpinOffCuraçao, SPOC, is de organisatie die van het ministerie van Economische Ontwikkeling de opdracht kreeg ondernemers te werven en te begeleiden in hun ondernemerschap richting Latijns-Amerika. Bij de Kamer van Koophandel in Rotterdam kwamen eind oktober belanghebbenden bij elkaar: gedegen sprekers en gerenommeerde ondernemers met een forse staat van dienst, waaronder bedrijven als Bavaria en Structon. Reeds naar Latijns-Amerika exporterende bedrijven, maar ook zij die het overwegen, kregen deze middag informatie over de incentives die Curaçao te bieden heeft op fiscaal en logistiek gebied en qua Europese en Nederlandse financierings- en subsidiemogelijkheden. Behalve door SPOC en het ministerie van Economische Ontwikkeling was de dag georganiseerd door de Kamer van Koophandel Rotterdam en het Curaçaohuis in Den Haag

Waar SPOC de voorgaande vijftien jaar startende ondernemers hielp een bedrijf op te zetten op Curaçao, is sinds vorig jaar de opdracht verlegd naar het interesseren van bestaande ondernemers om Curaçao als springplank te gebruiken voor het zakendoen met Latijns-Amerika.

High value goederen

Minister van Economische Ontwikkeling Stanley Palm, die onder voorbehoud in het programma van sprekers was opgenomen, bleek tot teleurstelling van de genodigden verhinderd te zijn. Wel was een beleidsmedewerker van Economische Ontwikkeling aanwezig vanuit Curaçao, die bereid was vragen te beantwoorden. "Wat we beogen met de subsidie aan SPOC is dat het een investment promotion uitvoert.

Dit eerste jaar in deze nieuwe opzet is een proefjaar, waarna we evalueren. Met het werk van voorgaande jaren heeft SPOC een enorm portfolio aan mensen, relaties, ideeën, ervaring en niet te vergeten investeerders. Omdat we bedrijvigheid naar het eiland willen trekken, hoger dan het gemiddelde in de Cariben, zijn we uit op zoveel mogelijk investeringsbevorderende overeenkomsten. Hierin zijn de spelregels vastgelegd voor bijvoorbeeld vrij verkeer van kapitaal en intellectueel eigendomsrecht. En als onderdeel van het Koninkrijk der Nederlanden hebben we toegang tot internationale verdragen, zoals die nu worden opgesteld met de Verenigde Arabische Emiraten."

Volgens deze medewerker wordt vooral ingezet op high value goederen, zoals lenzen, monturen, medicijnen, elektronica maar ook internationale dienstverlening: ticket-reserveringen, klantenservices, websites, financiële dienstverlening, zoals het opzetten van financiële structuren. "Na Singapore is Curaçao het tweede meest geconnecte land ter wereld gemeten naar het aantal zeekabelverbindingen en datakabels. Daarbij heeft Curaçao de meest geavanceerde infrastructuur in de regio, heeft een internationaal vliegveld, internationale haven, huizen in alle prijscategorieën en zelfvoorzienende nutsbedrijven. Een ideaal gebied om van hieruit zaken te doen." Er is wekelijks contact via mail of skype tussen de heren van SPOC - Dick van Barneveld, Lars Pieké en Jaap van Tilburg - en Gwido Jansen van Economische Ontwikkeling op Curaçao.

Groei trekt aan

Marvylin Wiels, Gevolmachtigde minister van Curaçao, schetste het kader waarbinnen zij hoge verwachtingen in het verschiet ziet liggen. Het feit dat het Internationaal Monetair Fonds verwacht dat de groei in Latijns-Amerika en het Caribisch gebied in 2013 aantrekt tot 3,5 procent in tegenstelling tot 3 procent in 2012 en een rapport van de Wereldbank waarin wordt geconstateerd dat voor het eerst in de geschiedenis zich meer mensen in Latijns-Amerika in de middenklasse dan in de lagere klasse bevinden, bevestigen de ideeën dat het aanhalen van banden met Latijns-Amerika zinvol is.

De Curaçaose overheid wil dan ook de kansen in Latijns-Amerika benutten. Dat blijkt uit intentieverklaringen die de Curaçaose ministers Jardim van Financiën en Palm van Economische Ontwikkeling tekenden met verschillende Braziliaanse firma's om te werken aan duurzame vormen van onderlinge samenwerking. Ook werd een gezamenlijke Kamer van Koophandel Brazilië-Curaçao geformaliseerd. Met trots haalde Wiels verder aan dat onder haar aanstelling recent een Chinees consulaat tot stand is gekomen op Curaçao en dat binnenkort een Chinese delegatie haar bezoekt om te praten over de mogelijkheid fabrieken op Curaçao te bouwen. "Chinezen herkennen de kansen", zo stelde zij en - zelf overigens ook ondernemer geweest - riep zij de aanwezigen op ook de kansen te herkennen en van elkaar te leren. "Je beste adviseur is een collega-ondernemer."

E-zone en economic zone

Als we kijken naar de getallen zijn er vanuit de Benelux inmiddels 5200 bedrijven die exporteren naar Latijns-Amerika, waarvan overigens éénderde minder dan tien medewerkers in dienst heeft. De toptien van producten die worden geëxporteerd zijn industriële producten, mechanische constructies, turbines, motoren, transportmiddelen, consumptiegoederen, plastic goederen, elektronische en nucleaire producten, metaalconstructies voor de bouw en instrumenten, maar ook financiële producten en verzekeringen.

Van Tilburg (SPOC, tevens dagvoorzitter deze dag) legt uit dat internationale handel en dienstverlening die plaatsvindt door vestiging in een e-zone of economic zone het fiscaal aantrekkelijk maakt Curaçao als gateway te gebruiken. Binnen de e-zone - waarbij we moeten denken aan dienstverlening als ontwikkelen, beheren, exploiteren van websites, webwinkels, het runnen van callcenters, e-booking, hosting - is de winstbelasting slechts twee procent, bij wet gegarandeerd tot 2026, maar ook is er vrijstelling van invoerrechten en accijnzen en geen omzetbelasting bij invoer van goederen. Daarnaast zijn er de Economische Zones, waarin handel in goederen wordt geregeld: geen invoerrechten en twee procent vennootschapsbelasting over exportwinsten.

Behalve de mogelijkheid in aanmerking te komen voor EU-gelden uit Brussel noemt Pieké, SPOC's subsidiedeskundige, het Dutch Good Growth Fund: "Een revolverend fonds dat leningen en aandelenparticipatie verstrekt aan projecten die ontwikkelingsrelevant zijn. Voor de komende jaren is maar liefst 750 miljoen euro beschikbaar."

Kanttekeningen

Ondernemers, afkomstig uit constructiebedrijven, bouw- en wegenbouwbedrijven, logistiek, transport, ICT en projectontwikkelaars, wisselden ervaringen uit en konden zelfs speeddaten met aanwezige deskundigen. Maar behalve veel enthousiasme plaatsten sommigen ook kanttekeningen bij een wellicht te rooskleurige voorstelling van zaken. Zo stuitte een transportbedrijf op vervoersproblemen van Curaçao naar Latijns-Amerika. En iemand uit het onderwijs en de kinderopvang stelde dat bij de te verwachten vestiging van nieuwe gezinnen op Curaçao wel degelijk iets veranderd zal moeten worden waar het gaat om educatie op het eiland.

Theo Slingerland, die reeds zestien jaar een business-to-business vestiging - een bedrijf in copiers en printers en het plastificeert bijvoorbeeld ID-cards - heeft op Curaçao en Bonaire positieve ervaringen maar ziet ook belemmeringen. Slingerland - die ook mee was met de handelsdelegatie van Rutte: "De overheid is bureaucratisch, dingen laten vaak lang op zich wachten. Daarbij zie ik de politieke ontwikkeling als grote zorg met daaraan gekoppeld het feit dat een deel van de Curaçaoënaars zich tegen Nederland afzet."

Ondanks de woorden van de beleidsambtenaar van Economische Ontwikkeling om 'je ding te doen en je niet met politiek bezig te houden' en het aanhalen van feiten als een huidige stabiele politieke situatie, stabiele valuta, bescherming van investeringen en beschermde rechtszekerheid, laat Slingerland zich niet zomaar gerustsstellen. Hij doet overigens al zaken met Puerto Rico via Curaçao: "Alles valt of staat met het vertrouwen van de lokale mensen."

Doorvoerpoort van bier

Arnoud van Schaik, exportmanager Cariben en Latijns-Amerika bij Bavaria kwam naar de bijeenkomst omdat hij op zoek is naar een free zone en een distributeur als doorvoerpoort naar andere Caribische eilanden. "Wij kunnen niet vijf pallets of een halve container leveren aan een eiland. We willen zodoende containers richting Curaçao sturen, waar het verder gedistribueerd wordt." Hij is echter nog niet geheel overtuigd van de logistieke waarde van Curaçao. Logistiek wordt Curaçao in de discussie afgezet tegen Panama, waar moeilijk tegenop te concurreren is, daarover zijn de meesten het wel eens. Echter, Panama biedt niet de rechtszekerheid die Curaçao biedt.

Aruba wordt genoemd vanwege de politiek stabielere situatie maar heeft geen haven en een zwakkere infrastructuur en telecommunicatie. Juist vanwege deze redenen - potentie op basis van infrastructuur, transport, luchthaven, haven en rechtsbestel - kozen de reeds door minister Wiels aangehaalde Chinezen voor Curaçao.

Alle aanwezige ondernemers gaan als follow up persoonlijk benaderd worden om de mogelijkheden die Curaçao hen te bieden heeft nader uit te werken.

UNA en bedrijfsleven

SPOC, de partij tegenwoordig met grote deskundigheid in bedrijvigheid, werd zoals gezegd door Curaçao gevraagd de boeg om te gooien van het bevorderen van ondernemerschap van startende ondernemers op Curaçao naar het benaderen van bestaande ondernemers om ondernemerschap in Latijns-Amerika te bevorderen. Een geheel nieuwe insteek. Dick van Barneveld stond aan de wieg van SPOC zo'n vijftien jaar geleden. Hij vertelt hoe dat tot stand kwam. "Bij de Technische Universiteit Twente stimuleerde ik begin jaren tachtig het proces tussen bedrijfsleven en universiteit. We realiseerden spin offs vanuit de universiteit op het gebied van kennis, apparatuur, financiële ondersteuning. We startten op die manier toch zo'n vijftien bedrijfjes per jaar op." Aangezien de Universiteit Twente connecties had met de UNA werd Van Barneveld een half jaar gedetacheerd naar Curaçao om aldaar de samenwerking tussen UNA en bedrijfsleven te stimuleren. "Het was voor de UNA moeilijk om kennisintensieve starters te faciliteren - zoals de TU Twente nog steeds doet - vanwege de kleinschalige economie en het ontbreken van ondernemerszin onder de studenten."

Antillianen terug naar huis

Tijdens zijn detachering kwam Van Barneveld in contact met het ministerie van Economische Ontwikkeling, dat hem uiteindelijk het voorstel deed waaruit SPOC ontstond met als doel starters in Nederland te wijzen op de mogelijkheden een begin op Curaçao te maken. "Vanaf 1995 gingen elk jaar wel vijf à zes die kant op met prachtige initiatieven. Het mooie was dat van die zes er zeker wel vier van Antilliaanse afkomst waren, die graag terug wilden, of getrouwd waren en weer teruggingen en die we zodoende konden helpen met een nieuwe start op hun eiland."

Het handige van de mensen met een Antilliaanse achtergrond was dat velen konden intrekken bij familie, zodat de opstartkosten voor verblijf gering bleven. "We zagen mensen vertrekken die nu nog steeds een bloeiende handel hebben, webdesigners, mensen in de ICT, kledinghandel en horeca." Ook het bedrijf Wannabike op Jan Thiel ontstond met hulp van SPOC. Wat begon als een mountainbike-verhuur is momenteel uitgegroeid tot een goed lopende onderneming die trainingssessies in de natuur houdt.

SPOC begeleidde de ondernemers met onder meer een goed businessplan en op Curaçao ging medewerker Nancy Winklar op zoek naar een goede locatie voor het nieuwe bedrijf en bereidde het bezoekprogramma voor. "Zo vonden we bijvoorbeeld een goede locatie voor Cat Sailing, een bedrijf dat instructie wilde geven met catamarans op zee." Maar ook de Nederlandse verffabriek Global Paint maakte gebruik van het SPOC-netwerk en vestigde zich op Curaçao. Tevens waren er met Lars Pieké, initiatiefnemer/eigenaar van hotel Het Klooster, indertijd intensieve SPOC-contacten en inmiddels is hij één van de SPOC-leden.

Nu het doel is gewijzigd, is SPOC op zoek naar bestaande ondernemers. "Hiervoor hebben we bijvoorbeeld op onze website de rubriek zakelijke zoekservice opgenomen, dat inmiddels een goed instrument blijkt te zijn om vraag en aanbod van ondernemers en investeerders te koppelen." Ondanks dat het een geheel andere insteek is, kan Van Barneveld zich in deze opdracht vinden. "Het kan ondernemers vele voordelen bieden; voor sommige bedrijven is het zinvol een agent op Curaçao te hebben voor het klantcontact, maar je kunt ook van het voordeel profiteren om bulkgoederen in te voeren, het op Curaçao te verpakken en door te sturen. Je pakt dan de minimale winstbelasting." Maar ook voor de financiële en ICT-markt ziet hij kansen. "Zeker in dit soort branches kan je bovendien handig gebruik maken van het tijdsverschil." De dag in Rotterdam was in elk geval een goede aftrap voor hopelijk vele nieuwe economische kansen voor het land Curaçao.

www.spocnet.net

De leden van Spin Off Curaçao die in opdracht van Economische Ontwikkeling zakenrelaties gaan bevorderen in de handel met Latijns Amerika. V.l.n.r. Jaap van Tilburg, Diock van Barneveld, Lars Pieké.

Het juiste adres

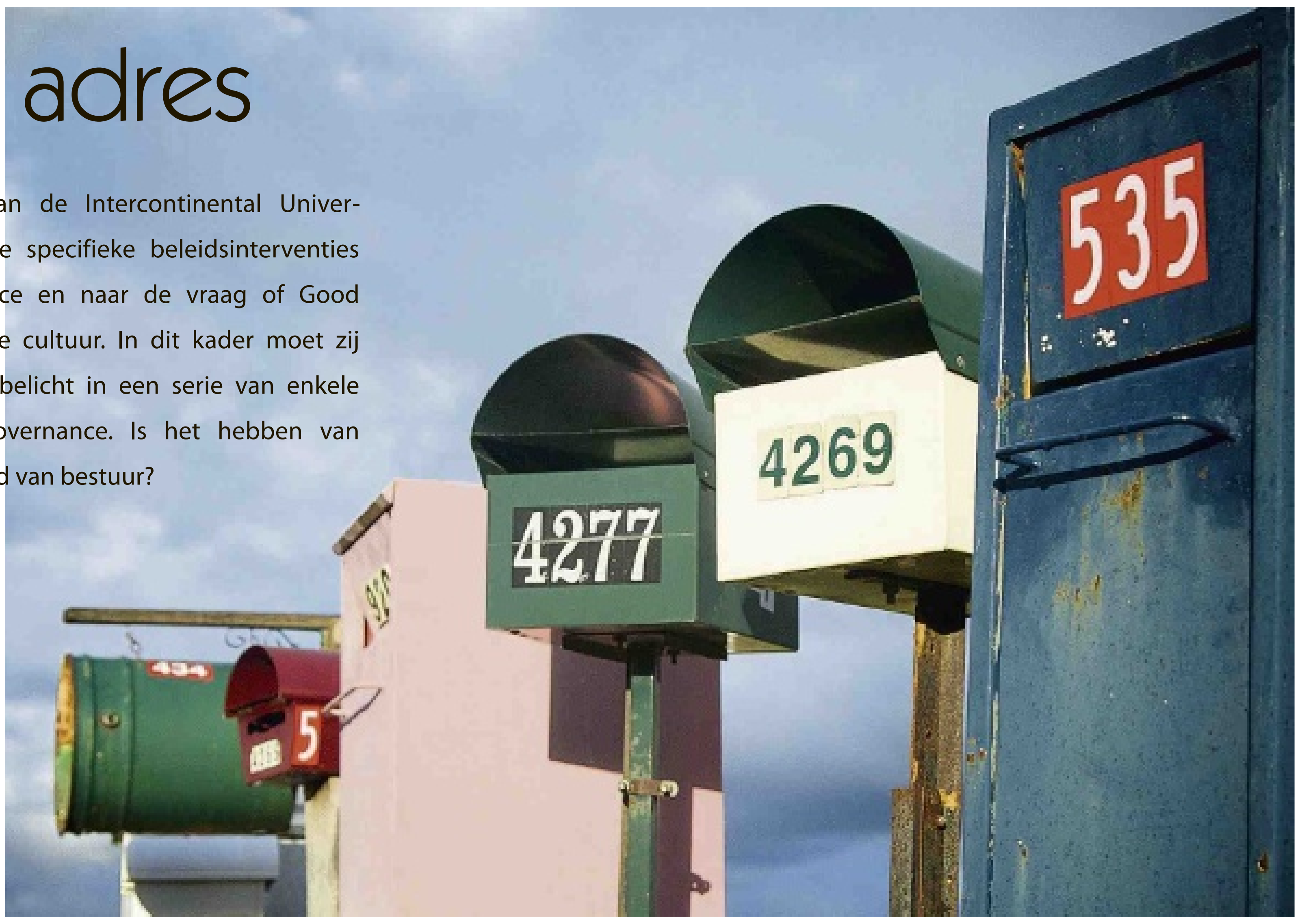

Islelly Pikerie doet een promotieonderzoek aan de Intercontinental University of Curaçao (ICUC) naar het effect van drie specifieke beleidsinterventies op het gebied van Good Corporate Governance en naar de vraag of Good Governance wel in te passen is in de Curaçaose cultuur. In dit kader moet zij voor het instituut ook artikelen publiceren. Zij belicht in een serie van enkele artikelen verschillende aspecten van Good Governance. Is het hebben van een juist adres een voorwaarde voor deugdelijkheid van bestuur?

Tekst: Islelly Pikerie

In 1995 heeft het IMF in het kader van de toen lopende saneringsprocessen het advies gegeven om de adressenproblematiek aan te pakken teneinde meer effectiviteit te bereiken in onder meer de inning van belastingen.
Met betrekking tot de situatie van adressen op Curaçao worden de volgende problemen onderscheiden:

1. veel gebouwen hebben geen (officieel) huisnummer;
2. veel straten hebben geen straatnaam;
3. er bestaan verschillende officiële systemen om gebouwen te adresseren (bijvoorbeeld straatnaam + huisnummer, plaatsnaam + huisnummer), die soms door elkaar heen lopen;
4. de huidige adressering van gebouwen wordt vervuild door niet officiële adresseringssystemen (bijvoorbeeld plaatsnaam + kavelnummer, de niet erkende marktnaam van een wijk + kavelnummer/huisnummer);
5. waar huisnummers beschikbaar zijn, ontbreekt soms een degelijke rangschikking;
6. er wordt geen controle gepleegd op de zichtbaarheid en/of goede staat van huisnummerplaten en straatnaamborden.

Het meest fundamentele van bevolkingsgegevens betreft de identificeerbaarheid van burgers, 'om wie gaat het' en de traceerbaarheid van burgers 'waar is deze persoon te vinden'. Bij de Burgerlijke Stand geldt het adres als vast onderdeel van de persoonsgegevens. De componenten identificeerbaarheid en traceerbaarheid van burgers wordt hiermee sterk aan elkaar verbonden.

Een probleem dat zich voordoet is dat op het eiland heel wat niet officiële (door de overheid niet bekende en/of erkende) adressen voorkomen. Het ligt voor de hand aan te nemen dat dit illegale bouwwerken betreft, maar de praktijk toont aan dat ook bouwwerken die een legale status hebben, soms niet voorzien zijn van een officieel adres. De Burgerlijke Stand hanteert de werkwijze dat bij registraties van sociaal-demografische gebeurtenissen (geboortes, adreswijzigingen, huwelijken, e.d.) alleen officiële adressen worden aangenomen. Adressen die worden opgegeven, die niet behoren tot de officiële adressen worden resoluut afgewezen en de betreffende persoon wordt gemaand om met het juiste adres terug te komen. Dit vormt een drempel, die ervoor zorgt dat de burgers die niet over een officieel adres beschikken, daar waar ze dit kunnen vermijden hun gebeurtenissen niet registreren of in het gunstigste geval de registratie onder een schijnadres (bijvoorbeeld het adres van een familielid of bekende) opgeeft. De onvolledigheid en foute registraties binnen de bestanden van bevolkingsadministraties hebben tot gevolg dat overheidsdiensten en -bedrijven die de bevolkingsadministraties gebruiken verkeerde analyses maken. Het gevolg is dat de overheid niet doelmatig kan optreden en dat haar dienstverlening in het gedrang komt.

Het weten wie binnen de eilandsgrenzen verblijft is een basisgegeven dat de overheid met behulp van de Burgerlijke Stand tracht bij te houden. De bedoeling is om over de nodige bevolkingsgegevens te beschikken, teneinde op basis van de inzichten die deze gegevens leveren, in het belang van de gemeenschap te kunnen handelen. Het belang van bevolkingsgegevens voor de overheid laat zich onder meer op de volgende terreinen gelden:

- voor het kunnen opzetten van een beleid op macroniveau (bijvoorbeeld het sociaal beleid, het economisch beleid, het ruimtelijk beleid);
- voor de uitvoering van de publiekrechtelijke taken (denk hierbij aan de inning van belastingen, het geven van vergunningen, het opleggen van boetes, het aanschrijven van burgers);
- voor de uitoefening van controle en handhaving (denk hierbij aan fraude- en criminaliteitsbestrijding en de binnenlandse veiligheid);
- voor de aanbieding van collectieve goederen/diensten (voorzieningen van openbaar nut zoals water, elektriciteit, telefoon, postbezorging);
- voor de publieke dienstverlening (door brandweer, ambulance, politie).

Resumerend kan worden gesteld dat het feit dat vele gebouwen op het eiland voorkomen die niet over een officieel adres beschikken een bestuurlijk probleem oplevert dat aangepakt moet worden, daar onvolledige of verkeerde registraties leiden tot deficiënte bevolkingsadministraties. Waar het overheidshandelen gebaseerd wordt op deze bevolkingsadministraties, worden verkeerde overheidsbeslissingen genomen, hetgeen ondoelmatig is en tot een ondermaatse dienstverlening aan de burger leidt.

Deugdelijkheid van bestuur houdt onder meer ook in een verhoging van de dienstverlening.

Vandaar dat in het jaar 2007 begonnen werd met het project optimaliseren van het adressenbestand. Dit project streeft naar het zoveel mogelijk wegnemen van de omstandigheden die ertoe leiden dat fouten en onvolledigheden in bevolkingsadministraties blijven bestaan. Met een meer betrouwbare bevolkingsadministratie, kan een betere dienstverlening door de overheid worden bereikt alsook een hoger niveau van doelmatigheid in het overheidshandelen.

Naar mijn mening is dit project heel belangrijk om deugdelijkheid van bestuur te garanderen. Garanties voor publieke verantwoordelijkheid worden versterkt doordat onvolledigheid en fouten in bevolkingsadministraties gereduceerd worden, waardoor de overheid de taken die op deze bevolkingsadministraties steunen met grotere zorgvuldigheid kan uitoefenen. Hierdoor zal met de tijd ook het vertrouwen in de overheid kunnen toenemen.

Aangezien bepaalde overheidstaken die op de bevolkingsadministraties rekenen bedoeld zijn om de inkomsten van de overheid te vergroten (denk hierbij aan de inning van belastingen) zal ook beter aan financiën en begrotingsbeheer voldaan worden. Met bevolkingsadministraties die betrouwbaarder zijn kan een betere dienstverlening door de overheid worden bereikt en ook meer doelmatigheid in het overheidshandelen. Ter illustratie volgen hieronder enkele voorbeelden van waar deze kwaliteitsverbeteringen kunnen worden gerealiseerd:

- De overheid heeft alle inwoners aan een adres gekoppeld en kan haar belastingaanslagen naar de juiste adressen versturen;
- Bij calamiteiten kan de politie, brandweer of ambulance zonder oponthoud bij de plaats van onheil arriveren;
- Fraude met belastingen en bijstand, zwartwerken e.d. kunnen beter worden gecontroleerd;
- De overheid heeft beter inzicht inzake de illegale bouwwerken die op het eiland voorkomen (waar zijn ze, wie wonen daar);
- De overheid heeft beter inzicht in de omvang en samenstelling van de bevolking en kan het beleid op macroniveau daarom beter toespitsen op bevolkingscategorieën.

Bovenstaande lijst kan verder worden aangevuld met verschillende andere punten. Het gaat in deze echter niet zozeer om de volledigheid van de lijst, maar veeleer om te laten zien dat er een grote variatie aan overheidstaken is die op de één of andere manier op goede bevolkingsadministraties rekenen. De hele overheid heeft hier profijt van. Overigens geldt dit evengoed voor het bedrijfsleven en zijn er in het maatschappelijk leven ook voordelen te behalen. Dit project heeft dus een vrij groot algemeen belang en heel specifiek ook voor deugdelijkheid van bestuur.

Sociale stabiliteit onder druk

Groeiende inkomensongelijkheid is een belangrijke bedreiging voor de sociale stabiliteit in de wereld. Dat staat in een rapport van het Wereld Economisch Forum (WEF). Volgens het rapport is inkomensongelijkheid de op één na belangrijkste trend die in het komende jaar invloed kan hebben op de sociale stabiliteit.

De auteurs baseren zich bij die conclusie op informatie van experts uit de academische wereld, overheden en non-profitorganisaties.

Stijgende spanningen in het Midden-Oosten en structurele werkloosheid zijn andere bedreigingen voor de wereldwijde stabiliteit.
Volgens het WEF vindt bijna twee derde van de Amerikanen dat het huidige economische systeem de rijken bevoordeelt. In sommige Europese landen, die nog herstellende zijn van de wereldwijde economische crisis en waar duizenden mensen zonder werk zitten, is dat percentage nog veel hoger.

Wereldwijde plaatje
Hoewel het rapport met name kijkt naar inkomensongelijkheid binnen landen, is er ook aandacht voor het wereldwijde plaatje. "Als we het inkomensniveau van mensen uit verschillende landen met elkaar vergelijken, is de inkomensongelijkheid ontzettend hoog", zegt Christian Meyer van het Center for Global Development (CGD), een denktank in Washington.

Netwerken
Analisten vrezen dat de groeiende kloof tussen arm en rijk ertoe zal leiden dat meer mensen de straat op gaan om te demonstreren. "Meestal zijn jongeren daartoe het meest bereid, omdat ze niets te verliezen hebben."
"De welvaart is geconcentreerd bij een klein percentage van de bevolking", zegt Ricardo Fuentes, hoofd onderzoek bij Oxfam in Groot-Brittannië. "Het probleem daarvan is dat de rijkdom via een aantal mechanismen, zoals opleiding en toegang tot goede netwerken, van de ene generatie op de andere overgaat en zo in de top van het systeem blijft."

Stem van de rijken
Dit fenomeen leidt ertoe dat mensen in toenemende mate gaan geloven dat persoonlijke inzet en verdienste hen nauwelijks verder helpen. "Hun regeringen luisteren vaak alleen naar de stem van de rijken. Zelfs in landen waar regeringen democratisch worden gekozen, speelt dat", zegt Fuentes. "De elite gebruikt haar macht om de overheid en media te beïnvloeden en slaagt daar meestal goed in."

Bestemming Curaçao

'De gezelligheid van thuis'

Naam: Lushena Goeloe
Komt uit: Den Haag, Nederland
'Business or Pleasure?': Business
Aantal dagen: 12
Verblijft bij: Haar ouders

Hoewel ze heel blij was weer op Curaçao te zijn, zegt Lushena Goeloe dat het de afgelopen dagen echt 'keihard' werken is geweest. "Zo nu en dan had ik een beetje tijd voor mezelf", vertelt Lushena. "Dat is vooral in het weekend geweest. Ik was dan vaak op het strand te vinden. Verder heb ik vooral bij familie en vrienden rondgehangen en uitgebreid gekletst." Lushena had op kosten van de Haagse Hogeschool in een leuk hotel kunnen zitten, maar ze koos ervoor bij haar ouders te gaan logeren. "Er gaat niets boven de warmte en gezelligheid van je eigen huis. En niet te vergeten de kookkunsten van mijn vader!"

Op de Haagse Hogeschool volgt Lushena de opleiding Culturele en Maatschappelijke Vorming. De Haagse Hogeschool biedt een breed scala aan academische lectoraten en diensten. Ruim 22.000 studenten, afkomstig uit alle werelddelen, volgen in vier vestigingen een bachelor-, een master- of post-hbo-opleiding. Een aantal medewerkers en studenten van de Haagse Hogeschool is speciaal naar Curaçao gekomen om informatie te geven aan Curaçaose scholieren. Lushena is als student meegekomen om haar ervaringen zowel bij de opleiding als in het dagelijkse leven te delen met geïnteresseerde scholieren.

"We zijn onder meer naar het KAP, het MIL en het Abel Tasman College geweest. Verder hebben we ook op de Studie- en Beroepenmarkt gestaan", vertelt de 27-jarige Lushena.

"Er komt namelijk heel veel bij kijken wanneer een student vanuit Curaçao naar Nederland gaat om te studeren. Toen ik in Nederland aankwam, ging er een hele nieuwe wereld voor me open. De Nederlandse taal was voor mij een groot struikelblok en ik weet dat het dat voor veel andere Curaçaose studenten ook is. Ik kreeg de taal onder de knie door veel boeken te lezen en cursussen te volgen."

Wanneer je thuis bij je ouders woont, wordt er heel veel voor je gedaan, vervolgt ze. "Van kleren wassen en koken tot de inschrijving bij scholen en betalingen. In Nederland moet je dat allemaal zelf gaan regelen. Het is dus best zwaar, maar het is wel goed voor je zelfstandigheid. En administratie, dat is nog zo iets. Als tiener op Curaçao heb je maar een kleine administratie. Die zit eigenlijk in je hoofd. Maar eenmaal in Nederland kan dat niet meer. Je zult een map moeten maken waarin je systematisch alle documenten, bankafschriften en rekeningen bewaart."

Lushena hoopt na haar opleiding aan de Haagse Hogeschool aan de slag te gaan als coach in het onderwijs. Ze zit nu in het laatste jaar van haar studie. "In mijn afstudeerscriptie ga ik de zogeheten 'Free Movers', dat zijn studenten die niet via SSC maar op zichzelf naar Nederland gaan om te studeren, behandelen. Omdat deze 'Free Movers' zonder begeleiding naar Nederland gaan, krijgen ze soms nog meer problemen vergeleken met studenten die wel enige voorlichting en begeleiding hebben gehad. Onder meer de taal, financiën en gebrek aan bepaalde vaardigheden om in Nederland te kunnen functioneren. Ik heb het dan over vaardigheden die voor een Nederlandse burger heel normaal zijn, maar voor iemand uit het buitenland helemaal niet zo vanzelfsprekend zijn. Een voorbeeld is je studiehouding. Op Curaçao vraag je de docent om iets nog één keer uit te leggen en als het nodig is, nog een keer totdat je het begrijpt. In Nederland wordt er van de student verwacht dat hij zelf de stof doorneemt en dingen uitzoekt om vervolgens met specifieke vragen naar de docent te gaan."

"Het studiesucces onder Curaçaoënaars is onder meer vanwege dergelijke problemen heel laag. En de gevolgen hiervan zijn heel alarmerend. Jongeren komen in financiële problemen en raken hun woning kwijt en komen soms in de prostitutie terecht. Mijn scriptie moet een preventief plan worden voor studenten uit Curaçao en de rest van de voormalige Nederlandse Antillen."